

วารสาร

สังคมพัฒนศาสตร์

Journal of Social Science Development

P-ISSN: 2774-0412 ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

E-ISSN: Vol.4 No.2 (July - December 2021)

🌀 วัตถุประสงค์

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัยนักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer - reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

๑ เจ้าของ

วัดสนธิ์(นาสน)

89 หมู่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร.075-340-043 โทรสาร. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

๑ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพวัชรบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสุธี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ บรรณาธิการบริหาร

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ,รศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิริธรรมาภิต,ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

พระสาโรจน์ ธมมสโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา

นักวิชาการอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.กันตณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไครราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุญโท

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิศ ยืนยง

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศิลป์ บุญทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร.ประนอม การชนะนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.มุกดาวรรณ พลเดช

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ดร.อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดร.สุชาติพงษ์ ทรงทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

พ.ต.อ.พิพากษ์ เกียรติกมลเสศ

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๑ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี (ปราบพาล)

วัดหน้าพระบรมธาตุ

พระไกรสร ปิยสีโล (ต้นทัพไทย)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระดิศรณ์ ธีรปญโญ (สิงห์เพียง)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระเดช ปุญญวโร (บุญโยดม)

วัดศาลามีชัย

พระบุรีศรี เตชพล (ศรีสุข)

วัดศาลามีชัย

พระเกียรติศักดิ์ กิตติสโกโก (ข้าเกลี้ยง)

วัดศาลามีชัย

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายศักดิ์ดา หารเทศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายอภิรักษ์ คำหารพล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวบุญญาดา จงละเอียด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวทิพย์วรรณ จันทรา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ ฝ่ายกฎหมาย

นางสาวจรรยาพร เหมรังษี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

๐ จักรุปเล่ม

พระบุญญฤทธิ ภัททจารี (ชราสี)

วัดสนธิ์(นาสน)

๐ โรงพิมพ์

หจก.กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

Tel. 075-466-031 Fax. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2564 เล่มนี้เป็นปีที่ 4 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index -TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสังคมพัฒนศาสตร์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ฉ)
การพัฒนากลยุทธ์การบริหารและการจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรีวิทยา DEVELOPMENT OF STRATEGIES FOR CURRICULUM ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF MATHEMATICS LEARNING AREA FOR EDUCATION 4.0 FOR MONTRIWITTAYA SCHOOL ศรัณยู ศรีสุข, ประเวศ เวชชะ และสมเกียรติ ตุ่นแก้ว	1
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 THE GUIDELINES OF ENHANCING EFFICIENCY OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY ADMINISTRATION OF RAJAPRAJANUGROH 15 SCHOOL (WIANGKAOSAENPHUWITTAYAPRASART) UNDER CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 สະໄປທິພ ອຸປະລະ, ພຸນຮັຍ ຍາວິຣາຊ ແລະສຸວດີ ອຸປິນໃຈ	20
แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร สถานศึกษาสำหรับโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนาน ประเทศจีน THE GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF INFORMATION TECHNOLOGY ADMINISTRATION IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION FOR XI GUAN SCHOOL OF YUNNAN PROVINCE, CHINA PR Bai Guojiao, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และพูนชัย ยาวีราช	33

**กล้ายางพันธุ์ดี : แนวทางการพัฒนาต้นกล้ายางพาราเพื่อส่งเสริมอาชีพใน
ชุมชนกรณีศึกษากลุ่มยางถุ้งพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอ
ทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช** 50

KRAYANG-PUNDEE: GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF RUBBER SEEDLINGS
TO PROMOTE CAREERS IN THE COMMUNITY: A CASE STUDY OF THE GOOD RUBBER
BAND GROUP, VILLAGE NO. 3, BAN SAI THIAM, PRIK SUB - DISTRICT, THUNG YAI
DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

อมรทิพย์ ทวีผล, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโซ แชน้ำแก้ว และอุดมศักดิ์ เดโซชัย

**เจ้าแม่กวณโิม: พัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมของชุมชนสุนทรนนท์ใน
บ้าน ตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง** 64

GUANYIN: THE BACKGROUND OF FAITH AND RITUAL'S OF BAN-SUNTHORNON
COMMUNITY YAN TA KHAO SUB-DISTRICT YAN TA KHAO DISTRICT TRANG
PROVINCE THAILAND

เพชรวารารักษ์ กอบกิจ, เชษฐา มุทะหมัด, บุญยิ่ง ประทุม และอุดมศักดิ์ เดโซชัย

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 78

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารและการจัดการหลักสูตร
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0
ของโรงเรียนบ้านมนตรีวิทยา*

DEVELOPMENT OF STRATEGIES FOR CURRICULUM
ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF MATHEMATICS
LEARNING AREA FOR EDUCATION 4.0 FOR MONTRIWITTAYA
SCHOOL

ศรัญญู ศรีสุข

Saranyoo Srisuk

ประเวศ เวชชะ

Prawet Vejcha

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

Somkiat Tunkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: saran_yoo@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรีวิทยา เป็นวิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา มี 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารหลักสูตร จำนวน 22 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารหลักสูตร และสภาพอนาคตที่พึงประสงค์การบริหารหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษา จำนวน 8 คน สัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และ 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารหลักสูตร

*Received 24 November 2021; Revised 23 December 2021; Accepted 26 December 2021

จำนวน 10 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ 1.1) คุณภาพของผู้เรียน ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยระดับพอใช้ ร้อยละ 54.65 1.2) กระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยระดับพอใช้ และ 3) กระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียน ภาพรวมมีระดับดีมาก ($\mu = 3.99$) 2) เหตุปัจจัยส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหาร และสภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ 2.1) คุณภาพของผู้เรียน 2.2) การบริหารและการจัดการหลักสูตร 2.3) กระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียน ควรกำหนดนโยบาย กรอบแนวคิด ทิศทาง เกณฑ์ประเมินเป็นระบบ และ 3) พัฒนากลยุทธ์ ได้แก่ 3.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก้าวสู่การศึกษาไทย 4.0 3.2) เสริมสร้างทักษะชีวิตยุค 4.0 3.3) ระบบบริหารและการจัดการศึกษา 3.4) ส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพครูและบุคลากร 3.5) การจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และ 3.6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมชุมชน

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหาร, การจัดการหลักสูตร, คณิตศาสตร์, การศึกษาไทย 4.0

Abstract

The objectives of the research article were development the strategies for curriculum administration and management of Mathematics Learning Area for Thai Education 4.0 for Montriwittaya School. This research was a research and development model with 3 phases: Phase 1: study the current state of course administration. The sample group consisted educational institute administrators and persons involved in curriculum administration of 22 people, by using a questionnaire. Analyze statistical data for frequency, percentage, mean, standard deviation. Phase 2: study the factors affecting the quality of curriculum administration and desirable future conditions for curriculum administration, key informants was qualified persons with knowledge and abilities in education management of 8 people, in-depth interviews and group discussions, content analysis. And Phase 3: development of curriculum management strategy, key informants was school administrators and curriculum management experts of 8 people. By content analysis and statistics of frequency, percentage, mean, standard deviation. The results of the study revealed that: 1. current conditions of curriculum management are: 1) the quality of learners, overall average grade point average of 54.65 2) administration process and curriculum management ,

overall average grade point average, and 3) the teaching process focused on learners, overall level is very good ($\mu = 3.99$). 2. Factors affecting management quality and desirable conditions were 1) quality of learners, 2) curriculum administration and management, 3) learning process focused on learners Policy, conceptual framework, direction, and evaluation criteria should be established systematically. And 3. Development strategy including 1) learning achievement leading to Thai education 4.0, 2) enhancing life skills in the 4.0 era, 3) educational administration and management system, 4) promoting and supporting the potential of teachers and personnel, 5) learning management towards the century 21, and 6) Promote community participation.

Keywords: Management Strategy, Course Management, Mathematics, Thai Education 4.0

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ที่ทุกคนจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเข้าสู่สังคมดิจิทัล ซึ่งสังคมดิจิทัลจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงระบบการศึกษาเพื่อการเตรียมกำลังคนรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างก้าวกระโดด การพัฒนาสมรรถนะของคนในประเทศจึงเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากศักยภาพคนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองอย่างยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพคนเป็นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ เพื่อให้ประเทศอยู่ได้ในภาวะแข่งขันสูงในสังคมโลก (วิชยานนท์ สุทธิโส, 2559) ประเทศไทยจึงได้ระบุเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาทุนมนุษย์ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาชาติแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานดิจิทัล โดยผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศให้ก้าวสู่สังคมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์เป็นสังคมไทย 4.0 (Thailand 4.0) ด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกิดจากระบบการบริหารจัดการที่ดีจึงจะทำให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในมิติทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้การดำเนินธุรกรรมทางการเงินได้อย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงทำให้ตลาดทางการเงินของโลกมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยได้มีการผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศให้ก้าวสู่ Thailand 4.0 ที่เน้นขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วน

ด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ เพื่อพัฒนาต่อยอดให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกแห่งบนโลกมาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรม ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศได้ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางการเมือง หรือทุก ๆ ปัญหาที่ทำให้สังคมไทยไม่พัฒนาไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ในขณะที่หลักสูตรการศึกษาไทยและการจัดการเรียนการสอนของครูต้องตอบสนองการสร้างนวัตกรรมของประเทศด้วย โดยการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ดังนั้น มาตรฐานในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องชี้ทิศทางในการจัดการเรียนการสอน ที่จะใช้เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน (ธงชัย สิทธิกรณ, 2564) ทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมความพร้อมของคนสู่สังคมอนาคตและความก้าวหน้าของสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิดและการสร้างสรรค์นวัตกรรม การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2564) จากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ได้พบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนคือ โรงเรียนมนตรวิทยา ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีการบริหารจัดการหลักสูตรไม่มีประสิทธิภาพ โดยการบริหารจัดการหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย รวมถึงนโยบายประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาล ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน และจากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประจำปีพุทธศักราช 2560 ถึงพุทธศักราช 2562 ของโรงเรียนบ้านมนตรวิทยา พบว่า การทดสอบระดับชาติ (O - Net) ในรายวิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนในการทดสอบ O - Net ปีการศึกษา 2560 ถึง 2562 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่และประเทศ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีแนวโน้มว่าจะลดลงอย่างต่อเนื่องแสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านมนตรวิทยายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทำให้เห็นถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย กลยุทธ์การบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 ของ โรงเรียนบ้านมนตรียุทธศาสตร์ ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารเป็นกลไกสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการที่มีวิสัยทัศน์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2561) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาและภารกิจของสถานศึกษา ตลอดจนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษา (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2557) กล่าวได้ว่า ผู้บริหารจะต้องมี “กลยุทธ์” ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพของงานในองค์กร (โสภณ อำนวยรัตน์, 2560) ทั้งนี้ กลยุทธ์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนองค์การให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยให้องค์กรสามารถอยู่รอดและเจริญเติบโตต่อไปได้ กลยุทธ์จึงเป็นกลวิธีหรือแนวทางในการกำหนดทิศทางที่สำคัญในการพัฒนาองค์การให้มีคุณภาพ ดังนั้น กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษาจึงเป็นแนวทางการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานยิ่งขึ้น (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2557) จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธศาสตร์ เพื่อกำหนดแนวทางกลยุทธ์ที่มีความถูกต้อง เหมาะสม และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตร รวมถึงการสร้างนักคิด นักสร้างสรรค์ นวัตกรรม ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรัฐบาลไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธศาสตร์ เป็น การวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตและขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธศาสตร์ (เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ)

ตอนที่ 1 ศึกษาหลักการแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารจัดการ และการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดและทฤษฎีกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตารางการวิเคราะห์เนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ทำการบันทึกข้อมูลลงตารางการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์

แหล่งข้อมูล 1) ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับงานบริหารหลักสูตรงานวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้าน มนตรีวิทยา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 13 คน 3) นักเรียน จำนวน 273 คน และ 4) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวนทั้งหมด 7 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2563) และ 2) กลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 4 คน 3) นักเรียน จำนวน 4 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน และ 5) คณะกรรมการ สถานศึกษา จำนวน 7 คน จำนวนทั้งหมด 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม 2) กระบวนการ การบริหารและการจัดการหลักสูตร 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย 3 หมายถึง ปฏิบัติดีปานกลาง 4 หมายถึง ปฏิบัติดีมาก และ 5 หมายถึง ปฏิบัติดีเยี่ยม และ 4) ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา และหลักสูตรการสอน จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุม เนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่า 0.50 -1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลเพื่อสร้างความ น่าเชื่อถือของงานวิจัยคือ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้

หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ของแบบสอบถามทั้งหมด และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถาม และระยะที่ 2 กระบวนการ การบริหาร และการจัดการหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และสภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียา (เชิงคุณภาพ)

แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการศึกษา หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน 3) ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน 4) ครู จำนวน 4 คน และ 5) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน เลือกสุ่มแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติคือเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เฉพาะทาง มีอายุการทำงานมากกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และหลักสูตรการสอน จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่า 0.50 -1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ตรวจสอบข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ถือว่ามีความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ทั้งภายในและภายนอก ด้านคุณภาพของผู้เรียน 3) กระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลด้วยตนเอง แบ่งการเก็บเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน (ปลายเปิด) ระยะที่ 2 เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ทั้งภายในและภายนอก ด้านคุณภาพของผู้เรียน และกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ (สัมภาษณ์เชิงลึก) และระยะที่ 3 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (สนทนากลุ่ม)

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. พัฒนากลยุทธ์บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธา โดยการร่างและประเมินกลยุทธ์บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0

แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคคลที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานบริหารหลักสูตรงานวิชาการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านมนตรียุทธา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 4 คน 3) ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน 4) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และ 5) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 2 คน จำนวนทั้งหมด 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเรื่องการร่างบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และแบบประเมิน แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด และ 3) ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งวิธีการออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (สนทนากลุ่ม) และระยะที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธา พบว่า

1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 3 โรงเรียนบ้านมนตรวิทยา ปีการศึกษา 2560 - 2562 โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับพอใช้ ร้อยละ 54.65 เมื่อพิจารณาตามระดับชั้น พบว่า ระดับชั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อยู่ระดับพอใจ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีคะแนนเฉลี่ย 61.27 และ 62.20 ระดับชั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ระดับพอใช้ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 , 4 ,5 และ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 50.87, 59.92 และ 56.57 ระดับชั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ อยู่ระดับผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย 51.31 และระดับชั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ได้แก่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีคะแนนเฉลี่ย 46.45 และ 41.07 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยของวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 3

ระดับชั้น	คะแนนเฉลี่ยของปีการศึกษา			เฉลี่ย ร้อยละ	แปลผล
	2560	2561	2562		
ประถมศึกษาปีที่ 1	66.38	55.83	61.61	61.27	น่าพอใจ
ประถมศึกษาปีที่ 2	70.24	59.91	56.44	62.20	น่าพอใจ
ประถมศึกษาปีที่ 3	73.30	51.88	50.42	58.53	พอใช้
ประถมศึกษาปีที่ 4	51.92	44.79	55.88	50.87	พอใช้
ประถมศึกษาปีที่ 5	75.83	54.50	49.43	59.92	พอใช้
ประถมศึกษาปีที่ 6	52.02	53.23	64.47	56.57	พอใช้
มัธยมศึกษาปีที่ 1	47.28	41.25	50.81	46.45	ต่ำกว่าเกณฑ์
มัธยมศึกษาปีที่ 2	36.85	40.34	46.00	41.07	ต่ำกว่าเกณฑ์
มัธยมศึกษาปีที่ 3	50.57	52.88	50.47	51.31	ผ่านเกณฑ์
รวม	57.71	50.51	53.95	54.65	พอใช้

1.2 คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O - NET) วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 3 โรงเรียนบ้านมนตรวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2560 – 2562 พบว่า โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนระดับโรงเรียน 25.05 เขตพื้นที่ 31.44 และประเทศ 35.84 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนระดับโรงเรียน 21.65 เขตพื้นที่ 23.05 และประเทศ 27.69 เมื่อพิจารณาปีการศึกษา 2560 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ระดับโรงเรียน 26.67 เขตพื้นที่ 33.07 และประเทศ 37.12 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปีการศึกษา 2561 มีคะแนนระดับโรงเรียน 23.83 เขตพื้นที่ 25.86 และประเทศ 30.04 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน O-NET วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2560-2562

ปีการศึกษา	คะแนนเฉลี่ยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6			คะแนนเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3		
	โรงเรียน	เขตพื้นที่	ประเทศ	โรงเรียน	เขตพื้นที่	ประเทศ
2560	26.67	33.07	37.12	18.55	21.16	26.30
2561	25.97	32.54	37.50	23.83	25.86	30.04
2562	22.50	28.70	32.90	22.58	22.13	26.73
เฉลี่ยรวม	25.05	31.44	35.84	21.65	23.05	27.69

2. ด้านกระบวนการจัดการบริหารและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ระดับดีมาก ($\mu = 3.99$) เมื่อพิจารณารายด้านคือ 1) การวางแผนใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคุณภาพอยู่ระดับดีมาก ($\mu = 4.41$) 2) การนำหลักสูตรหลักสูตรไปใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคุณภาพอยู่ระดับดีมาก ($\mu = 4.39$) 3) การสนับสนุนการใช้ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคุณภาพอยู่ระดับดีมาก ($\mu = 4.32$) 4) การนิเทศกำกับติดตามการใช้ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคุณภาพอยู่ระดับดี ($\mu = 3.35$) และ 5) การประเมินการใช้ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีคุณภาพอยู่ระดับดี ($\mu = 3.46$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับคุณภาพกระบวนการจัดการบริหารและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ฉบับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		ระดับคุณภาพ
		μ	σ	
1.	การวางแผนการใช้หลักสูตร	4.41	0.66	ดีมาก
2.	การนำหลักสูตรไปใช้	4.39	0.68	ดีมาก
3.	การสนับสนุนการใช้หลักสูตร	4.32	0.50	ดีมาก
4.	การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร	3.35	0.54	ดี
5.	การประเมินการใช้หลักสูตร	3.46	0.54	ดี
ภาพรวม		3.99	0.58	ดีมาก

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ระดับดีมาก ($\mu = 3.96$) เมื่อพิจารณารายด้านคือ 1) หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณภาพอยู่ระดับดีมาก ($\mu = 3.95$) และ 2)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณภาพอยู่ระดับดีมาก ($\mu = 3.97$) ดังตารางที่ 4

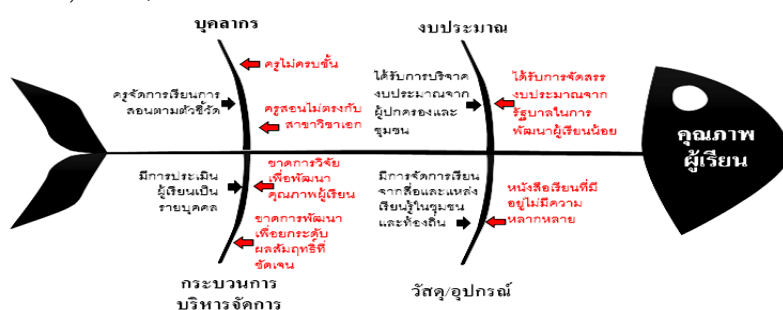
ตารางที่ 4 ระดับคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ฉบับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		ระดับคุณภาพ
		μ	σ	
1.	หลักการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.95	0.72	ดีมาก
2.	กระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.97	0.63	ดีมาก
ภาพรวม		3.96	0.67	ดีมาก

จากการศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธยา พบว่า มี 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย 1.1) ปัจจัยสนับสนุนคือ ครูจัดการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้สามารถพัฒนาได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และ 1.2) ปัจจัยฉุดรั้งคือ จัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลในการพัฒนาผู้เรียนน้อย เนื่องจากจำนวนนักเรียนมีน้อย ดังผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่ว่า

“กระบวนการบริหารจัดการยังขาดการศึกษาอิสระเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมถึงขาดกระบวนการพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2564) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน

2. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 2.1) ปัจจัยสนับสนุนคือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการ

พัฒนาศักยภาพคน และมีงบประมาณการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตร และ 2.2) ปัจจัยฉุดรั้งคือ ผู้บริหารขาดการศึกษาอิสระเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ดังผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่ว่า

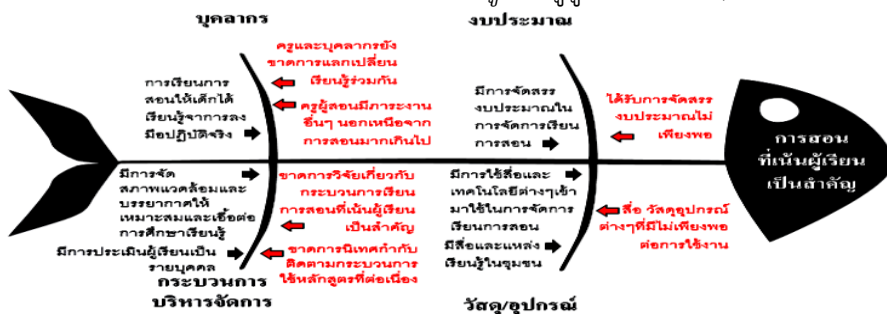
“มีการวิเคราะห์สภาพและความต้องการต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรและการจัดการหลักสูตรเป็นไปตามบริบทของท้องถิ่น” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2564) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการหลักสูตร

3. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 3.1) ปัจจัยสนับสนุนคือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และ 3.2) ปัจจัยฉุดรั้งคือ ครูผู้สอนมีภาระงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ส่งผลให้ครูมีเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยลง ดังผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่ว่า

“มีการศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการการเรียนรู้” (ครูผู้สอนท่านที่ 1, 2564) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

สภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธยา พบว่า จากการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียนคือ ผู้เรียนควรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผล ความสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นและสามารถแก้ โจทย์ปัญหาได้มีความสามารถคิดค้นนวัตกรรมสิ่งใหม่ ๆ ได้ และควรนำความรู้ในทาง คณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลการสอบ O - NET ควรมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสถานศึกษาและผลการทดสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติขึ้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมถึงทักษะในการคิด คำนวณ กระบวนการคิด แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในแต่ละระดับชั้นปี

2. ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรคือ การวางแผนการใช้ หลักสูตรควรวางแผนในการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ เกี่ยวข้องในการจัดทำและนำหลักสูตร การนำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไป ใช้ควรจัดการเรียนการสอนตามหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ การ สนับสนุนการใช้หลักสูตรควรมีการส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถใช้ หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาควรมีการ กำหนดนโยบาย กรอบแนวคิด ทิศทาง เกณฑ์การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ และการประเมินการใช้หลักสูตรควรมีการประเมินผลการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และพัฒนาการใช้หลักสูตร

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ หลักการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนทำ กิจกรรมด้วยตนเอง Learning by doing ให้มากที่สุด และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรมีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำ ผลมาพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนากลยุทธ์บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียุทธยา พบว่า การพัฒนากลยุทธ์ การบริหารหลักสูตรต้องมีการประเมินสภาพการณ์ ทบทวนวิสัยทัศน์เดิม การกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจการบริหารจัดการหลักสูตร กำหนดเป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ในการ กำหนดแผนงานโครงการ และแผนที่กลยุทธ์ เพื่อนำไปกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ

เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ เพื่อขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรียวิทยา ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ก้าวสู่การศึกษาไทย 4.0 2) เสริมสร้างทักษะชีวิตในยุค 4.0 3) พัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา 4) ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 และ 6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 กลยุทธ์บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0

ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	เป้าประสงค์		แผนงาน/โครงการ
			2564	2565	2566
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนา ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ ก้าวสู่การศึกษา ไทย 4.0	1. เพื่อพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน 2. เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์การ ทดสอบ O-NET	1. ร้อยละของ ผู้เรียนที่มีคะแนน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน สูงขึ้น	60%	65%	70%
กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้าง ทักษะชีวิตในยุค 4.0 ในยุค 4.0	3. เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้มีทักษะ กระบวนการคิด คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์	2. ร้อยละของผล คะแนน คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ที่เพิ่มขึ้น	70%	80%	90%
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบ บริหารและการ จัดการศึกษา	1. เพื่อส่งเสริมการ ปรับปรุงหลักสูตรให้มี ความทันสมัย สอดคล้องตามความ ต้องการของผู้เรียน ตามนโยบายการศึกษา ไทย 4.0	1. ร้อยละของผล การประเมิน คุณภาพภายใน สถานศึกษา ด้าน หลักสูตร	60%	70%	80%
			1. โครงการยกระดับ ผลสัมฤทธิ์การ เรียนรู้ โดยใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ เป็นสื่อ ประกอบการสอน 2. โครงการ Math for fun 3. โครงการหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง บูรณาการ กับวิชาคณิตศาสตร์ เข้าไปในโครงการ 4. โครงการทักษะ เด็กไทย 4.0 เพิ่ม ทักษะกระบวนการ คิดอย่างเป็นระบบ ลงมือทำจริงโดยมี ครูแต่ละชั้นดูแล 4. โครงการพัฒนา หลักสูตรใช้ผล การศึกษาอิสระใน ชั้นเรียนของครู นำ ผลมาพัฒนา 2. โครงการประกัน คุณภาพภายใน สถาน ศึกษา โดย		

ประเด็นกลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	เป้าประสงค์		แผนงาน/โครงการ
			2564	2565	2566
กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพ ครูและบุคลากร ทางการศึกษา	2. เพื่อส่งเสริมให้ครู/ บุคลากรได้เข้ารับการ อบรมพัฒนาเพื่อ หลักสูตร กลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์	2. ร้อยละของครู ที่เข้ารับการอบรม พัฒนาเกี่ยวกับ หลักสูตรหลักสูตร	60%	70%	80%
กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนา กระบวนการ จัดการเรียนรู้ สู่ ศตวรรษที่ 21	1. เพื่อพัฒนาระบบ การเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ร้อยละของผู้เรียน มีความสามารถ คิดมีระบบ คิด สร้างสรรค์และ นำไปประยุกต์ใช้ ได้	60%	70%	80%
กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการ จัดการ ศึกษา ของชุมชน	2. เพื่อพัฒนาระบบ การเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตได้	ร้อยละของผู้เรียนมี ความสามารถคิด อย่างมีระบบ คิด สร้างสรรค์และ นำไปประยุกต์ใช้ได้	60%	70%	80%

อภิปรายผล

การศึกษาศาภาพการบริหารและการจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของโรงเรียนบ้านมนตรวิทย์ พบว่า ด้านคุณภาพของผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ และผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (O-Net) มีค่าเฉลี่ยลดลงทุกปี และมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวางแผนการใช้หลักสูตร รองลงมาคือ การนำหลักสูตรไปใช้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า สภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่ต้องดำเนินการพัฒนา คือ หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รายการ การใช้สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับอลิษา สืบสิงห์ ที่ว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่พบมากที่สุด ได้แก่ ครูมีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์ของจำนวนนักเรียน จัดการเรียนรู้ไม่ตรงวิชาเอกและมีภาระงานนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้อีก และแนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนจากปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการวิเคราะห์หลักสูตรให้กับครูทุกคน (อลิษา สืบสิงห์, 2558)

การศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตวิทย์วิทยา พบว่า ด้านปัจจัยคุณภาพของผู้เรียนคือ ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงเอก ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย เนื่องจากจำนวนนักเรียนมีน้อย หนังสือเรียนไม่มีความหลากหลาย และขาดกระบวนการพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน ด้านปัจจัยการบริหารและการจัดการหลักสูตรคือ ครูและผู้บริหารขาดการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร งบประมาณไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ไม่ทันต่อยุคสมัย และด้านปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนคือ ครูและบุคลากรยังขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และครูมีภาระงานอื่น ๆ มากเกินไปทำให้ครูมีเวลาสอนน้อยลง ในส่วนของสภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรสรุปได้ว่า ด้านคุณภาพผู้เรียนคือ ผู้เรียนควรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีเหตุผล ความสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นและสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ และผลการสอบ O - NET ควรมีทักษะในการคิดคำนวณกระบวนการคิด แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้นปี ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรคือ การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบาย กรอบแนวคิด ทิศทาง เกณฑ์การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ควรส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง สอดคล้องกับจันทร์จิรา บุรีมาศ และอดุล นาคะโร กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านงบประมาณ ด้านสื่ออุปกรณ์ วัสดุหลักสูตร โดยมีการจัดระบบการดูแลรักษาอาคารสถานที่พร้อมใช้งานตลอดเวลาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับอาคารสถานที่ บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันควบคุม ดูแล และพัฒนา

อาคารสถานที่ให้มีความเป็นระเบียบสวยงาม ร่มรื่น น่าอยู่ มั่นคง ปลอดภัยและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ปัจจัยด้านอาคารสถานที่จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรสูงที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (จันทร์จิรา บุรีมาศ และอดุล นาเคโร, 2556)

การพัฒนากลยุทธ์บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรวิทยา พบว่า มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ เพื่อขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรวิทยา มี 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ก้าวสู่การศึกษาไทย 4.0 2) การเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุค 4.0 3) การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา 4) การส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 และ 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน สอดคล้องกับศุภวิชญ์ ไชยมงคล กล่าวว่า ด้านสภาพการการบริหารจัดการงานด้านหลักสูตรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องคือ การสร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอนผู้บริหารกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนการพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาออกแบบการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผล รวมทั้งนำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการเสนอแนะทางการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพครูและผู้บริหารสู่ความเป็นมืออาชีพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การประกันคุณภาพหลักสูตรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาหลักสูตร (ศุภวิชญ์ ไชยมงคล, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพการบริหารและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์คุณภาพของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ และผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (O - Net) มีค่าเฉลี่ยลดลงทุกปีและมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ กระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตรมีการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้แก่ ด้านปัจจัยคุณภาพของผู้เรียนขาดการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

และขาดกระบวนการพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน ด้านปัจจัยการบริหารและการจัดการหลักสูตรขาดการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร งบประมาณไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ไม่ทันต่อยุคสมัย และด้านปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเครือข่ายครูด้วยกัน ในด้านสภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรสรุปได้ว่า ผู้เรียนควรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีเหตุผล ความสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และมีความสามารถคิดค้นนวัตกรรมสิ่งใหม่ ๆ ได้ ควรมีการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบาย กรอบแนวคิด ทิศทาง เกณฑ์การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และผู้เรียนควรทำกิจกรรมด้วยตนเอง การพัฒนากลยุทธ์บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานโครงการ ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้คือ ควรนำแนวทางการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรและแนวทางการประเมินการใช้หลักสูตร มากำหนดทิศทางในการวางแผนการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไปคือ ผู้บริหารควรศึกษาการบริหารและการจัดการหลักสูตรสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนต้นแบบด้านความเป็นเลิศในรายวิชาคณิตศาสตร์ในจังหวัดเชียงราย เพื่อนำมาศึกษาเป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ครูผู้สอนท่านที่ 1. (9 สิงหาคม 2564). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารและการจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรวิทยา. (ศรัญญู ศรีสุข, ผู้สัมภาษณ์)
- จันทร์จิรา บุรีมาศ และอดุล นาคะโร. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 9(2), 114-132.
- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2557). เทคนิคการบริหารสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- ธงชัย สิทธิกรณ. (2564). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.

- ผู้บริหารสถานศึกษา. (9 สิงหาคม 2564). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารและการจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนบ้านมนตรวิทย์. (ศรัญญู ศรีสุข, ผู้สัมภาษณ์)
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2561). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือแห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชยานนท์ สุทธิโส. (2559). การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครภายใต้บริบทอาเซียนในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2556 - 2565). ใน ดุษฎี นิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภวิชญ์ ไชยมงคล. (2563). การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนผ่านศึกสงเคราะห์ 2. *Journal of Education Academic Chiang Rai Rajabhat University*, 5(2), 110-120.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2563). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- โสภา อำนวยรัตน์. (2560). การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาแบบยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐานด้านการอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพของการศึกษาไทยยุค 4.0. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- อลิษา สืบสิงห์. (2558). การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(3), 361-369.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2564). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 14 ธันวาคม 2564 จาก <https://www.trueplookpanya.com>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15
(เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*

THE GUIDELINES OF ENHANCING EFFICIENCY OF PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY ADMINISTRATION OF RAJAPRAJANUGROH
15 SCHOOL (WIANGKAOSAENPHUWITTAYAPRASART) UNDER
CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

สะไบทิพ อุปละข

Sabaithip Upala

พูนชัย ยาวีราช

Poonchai Yavirat

สุวดี อุปปินใจ

Suwadee Uppinjai

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: sabaithip01@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) จำนวน 104 คน ใช้กระบวนการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม แนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพฯ สถิติที่ใช้ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามหลักการบริหารแบบ POLC พบว่า

*Received 25 November 2021; Revised 21 December 2021; Accepted 26 December 2021

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งขั้นตอนการวางแผน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำ 4) การเรียนรู้ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน 3) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับภาพอนาคตที่พึงประสงค์ครอบคลุม การบริหารงานคุณภาพ POLC พบว่า 1) การวางแผน (Plan) สถานศึกษา ต้องมีการวางแผนและหาแนวทางให้สอดคล้องตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 2) การจัดองค์การ (Organizing) สถานศึกษาต้องจัดโครงสร้างการทำงานแบบกัลยาณมิตร 3) ด้านผู้นำ (Leading) ผู้บริหารส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ครูบุคลากร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 4) ด้านการควบคุม (Controlling) สถานศึกษาต้องทำรายงานการดำเนินงาน

คำสำคัญ: แนวทาง, ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้, สำนักงานเขตพื้นที่

Abstract

The objectives of this research paper were 1) to study the current and desirable conditions of the learning community management 2) to study the factors affecting the learning community management 3) to study the guidelines for Increase the efficiency of the management of the learning community. by using quantitative research methodology The sample consisted of 104 administrators and teachers of Rajapranukroh 15 School (Wiang Kao Saen Phu Wittaya Prasat). mean analysis standard deviation The results of the study showed that 1) the present and desirable conditions of the educational institution administration by using the learning community According to the POLC management principle, it was found that the overall level was at a high level. which the planning process Desirable conditions of professional learning community management have the highest average followed by The factors affecting the management of the learning community consisted of 6 components: 1) Vision 2) Teamwork 3) Leadership 4) Learning 5) Community 6) Structure Community support 3) Approaches to improving the efficiency of learning community management effective that will help improve even further and in accordance with the desired future image covering the quality

management of POLC found that 1) educational institutions need to plan and find a solution in accordance with the vision of the educational institutions; 2) organization of educational institutions. The work structure must be structured in a good way. 3) Leaders (Leading) promote executives. and provide opportunities for teachers and staff Participate in expressing opinions. 4) Control aspect. (Controlling) Educational institutions must report operations.

Keywords: Guidelines, Management Efficiency, Learning Community, District Office

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางส่งเสริมให้มีการอบรม PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งแนวคิดของการอบรม PLC คือ การนำคนมาอยู่ร่วมกัน เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม จนกระทั่ง เกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองได้ด้วย PLC ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรโดยเริ่มจากล่างขึ้นบน (Bottom Up) อย่างแท้จริง (ธีรเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2562) แทนที่จะสั่งการจากส่วนบนลงมา ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดของการอบรม PLC (Professional Learning Community) อยู่ที่การเรียนรู้ (Learning) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) มีพื้นฐานแนวคิดมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับ ความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ (ไพพกา ผิวดำ, 2564) เป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มา ประยุกต์โดยอธิบายว่า การอุปมาที่เปรียบเทียบ ให้โรงเรียนเป็น “องค์กร” นั้นน่าจะไม่เหมาะสม และถูกต้อง แท้จริงแล้วโรงเรียน มีความเป็น “ชุมชน” มากกว่าความเป็นองค์กร ซึ่งความเป็น “องค์กร” กับ “ชุมชน” มีความแตกต่างกันที่ความเป็นชุมชน จะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม แนวคิด และความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับ “ความเป็นองค์กร” ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับลดหลั่นกันลงมา มีกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างแบบตั้งตัวที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรม ของการใช้อำนาจเป็นหลัก ในขณะที่ “ชุมชน” จะใช้อิทธิพลที่เกิดจากการมีค่านิยม และวัตถุประสงค์ร่วมกัน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพ ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการ และยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แบบผนึกกำลังกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่พัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ “องค์กร” ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้น เช่น ลดความเป็นกันเอง ความเป็นราชการมากขึ้น และถูกควบคุมจากภายนอกให้ต้องรักษา

สถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้ จึงเห็นว่า ถ้ามองสถานศึกษาในฐานะแบบองค์กรดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้สถานศึกษามีความเป็นแบบทางการที่สร้างความรู้สึกระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น มีกลไกที่บังคับควบคุมมากมายและมักมีจุดเน้นในเรื่องที่เป็นงานด้านเทคนิคเป็นหลัก (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2561)

ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นกลไกหลักสำคัญในการบริหารโรงเรียน และเป็นผู้นำของโรงเรียน รวมทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน และมีการดำเนินงานสร้างองค์ความรู้แก่ชุมชน ซึ่งมีแนวทางสำหรับผู้บริหารในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในรูปแบบของ 9S Model ด้านการบริหารจัดการการที่โรงเรียนจะสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จบุคคลสำคัญแห่งความสำเร็จนี้ก็คือผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งจะมีขั้นตอนการดำเนินการที่โรงเรียนต้องดำเนินการดังนี้ 1) กำหนดนโยบาย (Set Policy) 2) ตั้งคณะทำงาน (Set Committee) 3) กำหนดกลยุทธ์ขับเคลื่อน (Set PLC Strategies) 4) จัดทำคู่มือ (School Policy Handbook Making) 5) ให้การสนับสนุน (Support) 6) การนิเทศ ติดตาม (Supervisor and Mentoring) 7) การสรุปและรายงานผล (Summarize and Report) 8) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share and Learn) 9) การยกย่องชมเชย (Esteem) ซึ่งกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ถือเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่ผู้บริหารได้นำมาใช้ขับเคลื่อนองค์กรให้พัฒนาต่อไปโดยการอาศัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) เล็งเห็นถึงยุทธศาสตร์ที่สำคัญของ การปฏิรูปการศึกษาและจัดการศึกษา โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล บริหารจัดการระบบคุณภาพโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่นและด้วยบริบทของโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีโรงเรียนจากหลากหลายที่เข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก โดยทางโรงเรียนมีหลักในการบริหารในรูปแบบ (Matrix Organization) คือ การมีโครงสร้างสถานศึกษาที่บุคลากรในสถานศึกษาต้องขึ้นตรงต่อสายการบังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ชุมชนทางวิชาชีพในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ด้วยงานที่หลากหลายและประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะผู้ช่วยผู้บริหารยังประสบปัญหาในการทำงานน้อย ขาดการประสานงานและแชร์ข้อมูลร่วมกัน ทำให้การดำเนินงานยังมีข้อบกพร่องบ้างบางประการ เนื่องด้วยทางโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรและงานหลายฝ่าย ผู้บริหารจึงจัดให้มีการทำงานร่วมกัน และใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพเข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนการทำงาน แต่ก็ยังมีการใช้ชุมชนทางวิชาชีพ ในการจัดการและการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นส่วนน้อย ทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์

การทำงานและอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นยังได้รับการแก้ไขในบางกลุ่มเท่านั้น จึงทำให้การบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไม่ค่อยประสบความสำเร็จมากเท่าที่ควร (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ), 2562)

ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะครูและผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) เพื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำแนวทางการบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปยึดถือและปฏิบัติ อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพต่อประสิทธิผลการบริหารงาน และเพื่อเป็นแนวทางสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชน วงการการศึกษาและการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีรูปแบบในการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 104 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการนำประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเรื่องแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับชั้นที่ทำการสอน กลุ่มสาระที่สอนและประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เรื่อง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 การแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สงศรี ชมพวงค์, 2547)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้การวิเคราะห์ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำหนังสือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแจกแบบสอบถาม ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) ตามหลักการบริหารแบบ POLC พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขั้นตอนการวางแผน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามหลักการบริหารแบบ POLC พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขั้นตอนการวางแผน เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ของการบริหารสถานศึกษา ตามหลักการบริหารแบบ POLC โดยรวมมีค่า $PNI = 0.10$ เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ขั้นตอนการวางแผน ทั้งนี้ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้ง 6 องค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 6 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงสร้างที่สนับสนุนชุมชนช่วยลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมีโครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์ หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศและอื่น ๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 2) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ด้านภาวะผู้นำร่วม 4) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร 6) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน โดยปัจจัยการบริหารตามแนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในแบบ 2S4M คือ 1) โครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา 2) การให้บริการและคุณลักษณะของผู้เรียน 3) บุคลากร 4) ประสิทธิภาพทางการเงิน 5) วัสดุทรัพยากร 6) การบริหารจัดการ อีกทั้งโครงสร้างและนโยบายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน (Structure: S1) รูปแบบการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาต้องเป็นกระบวนการอิสระจัดขึ้นตามความสนใจและสมัครใจของครูและบุคลากร เพื่อในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน และใช้ประกอบการประเมินวิทยฐานะ และมีการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาอยู่ในกลุ่มงานอำนวยการ มีหัวหน้างานบุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบ และประสานงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางและนโยบายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในคาบสอนที่ 9 จะเป็นชั่วโมงที่ครูและบุคลากรสามารถใช้จัดกิจกรรมได้ กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาไม่ได้จัดสรรงบประมาณในแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเลย เป็นความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายโดยตรงจากครูและบุคลากรที่สนใจกิจกรรม การพูดคุยที่เกิดขึ้นเพียงบางกลุ่ม จากกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาไม่ได้รับการสานต่อแนวคิด เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุนจากสถานศึกษา วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (Material: M3) สื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โทรศัพท์มือถือของครู เพียงอย่างเดียวที่ปรากฏ ครูภัณฑ์ที่ได้รับการสนับสนุนโดยตรงมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากของคณะครูที่ได้รับการจัดสรรจากโครงการอื่น ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) คือห้องประชุมเล็กสะดวกในการตั้งโต๊ะสนทนาเป็นวงกลม และพื้นที่ว่างในการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (Management: M4) ครูและบุคลากรในการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการประชุมวางแผนกันก่อนเริ่มต้นกระบวนการทุกครั้ง และสถานศึกษาไม่มีแผนการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไม่มีกระบวนการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบเป็นแบบแผน และเป็นทางการตามสภาพจริง ฝ่ายบริหารมีการตรวจสอบ กิจกรรมจากเอกสารการพัฒนาวิทยฐานะของคณะครู

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ครอบคลุม การบริหารงานคุณภาพ POLC พบว่า 1) การวางแผน (Plan) สถานศึกษา ต้องมีการวางแผนและหาแนวทาง

ให้สอดคล้องตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ในการจัดทำแผนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 2) การจัดองค์การ (Organizing) สถานศึกษาต้องจัดโครงสร้างการทำงานแบบกัลยาณมิตร แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) ด้านผู้นำ (Leading) ผู้บริหารส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ครูบุคลากร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม 4) ด้านการควบคุม (Controlling) สถานศึกษาต้องทำรายงานการดำเนินงาน มีการกำกับ ติดตาม นำผลการประเมินมาทบทวน ปรับปรุงแก้ไข รวมถึงวิเคราะห์การใช้งบประมาณและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสถานศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาต้องจัดโครงสร้างการทำงานแบบกัลยาณมิตร มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ ให้ครูเป็นบุคลากรหลักในการขับเคลื่อน กำหนดแนวทาง วิสัยทัศน์ ฯลฯ ให้เป็นไปตามแผนและเป็นไปในทิศทาง เป้าหมายเดียวกัน มีการเคารพและรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการ กระบวนการ การจัดการเรียนการสอน ระดมชุดความรู้ ความคิดในกลุ่มการทำงานเป็น ผู้บริหาร จะต้องมีการสนับสนุนให้คณะครูและบุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความเอื้ออาทรในการทำงานและให้อิสระคณะครูและบุคลากร ในการสร้างสรรค์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ สถานศึกษาต้องมีทำรายงานการดำเนินงาน เพื่อบันทึกผลการจัดกิจกรรม มีระบบ กำกับ ติดตาม จัดทำโครงสร้างการทำงานแบบกัลยาณมิตร นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล หน้าที่ บทบาท วิธีการดำเนินงานกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ และมีการปรับเปลี่ยนหรือสับเปลี่ยนทีมในการทำงานเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงาน มีระบบการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา และนำผลการประเมินมาทบทวน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนากลุ่มต่อไป การตรวจสอบกลไกของการดำเนินงานรวมทั้งผลการปฏิบัติงาน รวมถึงวิเคราะห์การใช้งบประมาณทั้งหมดอย่างชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสถานศึกษา

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เมื่อพิจารณาคุณค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ของการบริหารสถานศึกษา

โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามหลักการบริหารแบบ POLC โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ทั้งนี้ รังสรรค์ ประเสริฐศรี กล่าวว่า ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จ โดยการประยุกต์ใช้ 4 หน้าที่ในกระบวนการบริหาร คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งเป็นขั้นตอนการวัดความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน โดยเปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้ และใช้วิธีการแก้ไขเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ การใช้เทคนิคการควบคุมจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจว่า กลยุทธ์มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นหรือไม่ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549) เช่นเดียวกันกับ กฤษ เพิ่มทันจิตต์ กล่าวไว้ว่าในการบริหารงานท่ามกลางภูมิทัศน์ของ การแข่งขันใหม่หน้าที่ของการบริหารตาม POLC ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย ต่าง ๆ ที่ต้องการบรรลุผล หรือสัมฤทธิ์ผลและการตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมที่จำเป็นต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว การวางแผนก็จะครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์การ การกำหนดทางเลือกของการบริหารต่อไป (กฤษ เพิ่มทันจิตต์, 2552)

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เหตุและปัจจัยหลักเกิดจากโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา (Structure) การให้บริการและคุณลักษณะของผู้เรียน (Service and products) บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) และกระบวนการบริหารจัดการ (Management) ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ให้ทรรศนะไว้ว่า โครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา (Structure and Policy : S) ได้แก่ โครงสร้างซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบการบริหารงาน การแบ่งกลุ่มงาน การจัดสายการบังคับบัญชา การกำกับควบคุมตามสายงาน เครือข่ายการสื่อสารภายในสถานศึกษาและนโยบายที่รับมาจากหน่วยเหนือและ/หรือนโยบายที่สถานศึกษากำหนดเอง ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงาน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษา ส่วนมากเป็นการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของครูและบุคลากร เมื่อจบกิจกรรมจะสรุปการดำเนินงานอยู่ในโครงการฝ่ายอำนวยการไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในด้านนักเรียนได้รับการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน หรือเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เกิดจากการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาเป็นส่วนน้อย และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน (Man: M1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ในสถานศึกษามีส่วนร่วม

ในการจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยมีการประชุม การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีจำนวนที่เพียงพอ มีความพร้อม และความกระตือรือร้นที่จะร่วมกันพัฒนา ส่วนใหญ่มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่หลากหลายสามารถแบ่งปันความรู้ในกลุ่มได้ดี แต่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร อีกทั้ง นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ได้กล่าวว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย คนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยม ตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคม (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2551)

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาสรรพ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 การบริหารภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ครอบคลุมการบริหารงานคุณภาพ POLC พบว่า สถานศึกษา ต้องมีการวางแผนงานและหาแนวทางให้สอดคล้องตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ในการจัดทำแผนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาโดย กำหนดภาพเป้าหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และนำบริบทของสถานศึกษามาเป็นตัวกำหนดแผนการดำเนินงาน โดย เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การต่อยอดและการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทำให้ครูและบุคลากรมีกิจกรรมร่วมกันทุกคน เพื่อสร้างความสามัคคี ทั้งนี้ พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล ได้เสนอแนวคิด การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ (Forecasting) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Set Objective) การพัฒนากลวิธี (Develop Strategies) ในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน (พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, 2542)

ผู้บริหารส่งเสริม สามารถสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนอยากร่วมทำงานได้ ต้องบริหารงานบุคคลได้ดี ต้องเข้าใจการทำงานของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้ดี และมีการตัดสินใจที่รอบคอบ ฉับไว ดีเยี่ยม สามารถที่จะนำพาทุกคนบรรลุเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จได้ และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร มีส่วนร่วมในการให้แสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม และมีการกำกับ ติดตาม จัดกิจกรรมการเข้ากลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่หลากหลายร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ทั้งนี้ กฤษ เพิ่มทันจิตต์ กล่าวว่า การนำ (Leadership) ความหมายใหม่คือ การระดมกำลังคน (Mobilizing People) ซึ่งไม่ได้หมายถึงการวางแผนจากระดับสูง แต่การนำคือการที่ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความสามารถในการระดมกำลังคนให้สามารถใช้ความสามารถและสมองให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้นำจะต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดทิศทาง การสร้างแรงจูงใจ และการสื่อสารกับบุคลากร (กฤษ เพิ่มทันจิตต์, 2552)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาด้านสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ในขั้นตอนการวางแผน (Plan) พบว่า มีความต้องการให้สถานศึกษาร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย ทิศทาง และการร่วมกันจัดทำแผนงบประมาณ และการกำกับติดตามที่ชัดเจน อย่างเป็นรูปธรรมทั้งสถานศึกษา ของกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมกัน ดังนั้น จึงควรมีแผนการพัฒนากิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เป็นมาตรฐาน รูปแบบเดียวกันให้เกิดองค์ความรู้ที่ครอบคลุมชัดเจน ตรงตามบริบทของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การศึกษาจากผลการศึกษาด้านสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านองค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุน ชุมชน (Supportive Structure) พบว่า การดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่ไม่ต่อเนื่องและตรงตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ทำให้การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพการพัฒนาตนเองของครูไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนด ดังนั้น จึงควรมีการทำงานแบบกัลยาณมิตร คณะครูและบุคลากรกำหนดหน้าที่การบริหารจัดการรูปแบบทีมงาน ผู้บริหาร สนับสนุนปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้กับครูและบุคลากรอย่างเหมาะสม เหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพทางการเงินของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (Money: M2) มีเพียงเหตุปัจจัยที่ถูกรั้งเท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีระบบกำกับติดตามและประเมินผล และจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 การบริหารภายในสถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ครอบคลุม การบริหารงานคุณภาพ POLC พบว่า ควรจัดทำโครงสร้างการทำงานแบบกัลยาณมิตร นิเทศ กำกับติดตามและ

ประเมินผล หน้าที่ บทบาท วิธีการ และกำหนดรูปแบบ ตรวจสอบและติดตามให้เป็นมาตรฐานที่ชัดเจน ข้อเสนอแนะ 1) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือการ จัดทำ Model PCL RPG และ Model PLC เฉพาะสำหรับสถานศึกษานั้นๆ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงของครูพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนเป็นการทบทวนการปฏิบัติงานของครูที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้เรียนที่มุ่งพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) สถานศึกษาควรมีการประเมินผลสำเร็จของการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ของสถานศึกษา ตลอดจนมีการกำกับติดตามและวิเคราะห์ผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสะท้อนผลการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษ เพิ่มทันจิตต์. (2552). เอกสารคำบรรยายวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์. เรียกใช้เมื่อ 2 ตุลาคม 2563 จาก <http://nidamppm14.files.wordpress.com>
- ธีรเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2562). ประชาชาติธุรกิจ. เรียกใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2563 จาก <https://www.prachachat.net/education/news-306941>
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2551). โน้ตย่อบริหาร. เชียงใหม่: ออเรนจ์ กรุป ดีไซน์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏ นครปฐม.
- ไพฑูริย์ ผิดคำ. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 3(1), 11-18.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2561). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนสุภาพะ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชา). (2562). ข้อมูลกองงานทั่วไปโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชา). เรียกใช้เมื่อ 8 ตุลาคม 2563 จาก <https://web.rpg15.ac.th/>
- สงศรี ชมพวงค์. (2547). การวิจัย. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). ชุมชนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). คู่มือประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
ในการบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียน XI GUAN
มณฑลยูนนาน ประเทศจีน^{*}
THE GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF INFORMATION
TECHNOLOGY ADMINISTRATION IN EDUCATIONAL
ADMINISTRATION FOR XI GUAN SCHOOL OF YUNNAN PROVINCE,
CHINA PR

Bai Guojiao

Bai Guojiao

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

Somkiat Tunkaew

พูนชัย ยาวีราช

Poonchai Yavirat

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: b_bguo98@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศฯ 2) ศึกษาสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนานประเทศจีน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนานประเทศจีน ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัยพบว่า สภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาโรงเรียน XI GUAN ในรายด้านและภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.07, S.D.= 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

^{*}Received 29 November 2021; Revised 23 December 2021; Accepted 26 December 2021

พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยอยู่ในระดับสูงสุด คือด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับต่ำสุด คือด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.52) สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN ที่สำคัญที่สุดคือด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมา คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับขั้นตอนการหาแนวทาง กระบวนการบริหารงานโรงเรียนXIGUANใช้หลักการบริหาร PDCA ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบโดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องการวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผนงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแผนงานวิชาการ (Action)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการ, การบริหารจัดการ, เทคโนโลยีสารสนเทศ, การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the condition of IT management; 2) to study the major causes affecting the quality of management in the use of IT; 3) to find a guideline for the development of information technology management in XI schools. GUAN of Yunnan Province, China The sample group used in this research was administrators and teachers in XI GUAN School of Yunnan Province, China, Academic Year 2020. Data collection tools. It is a questionnaire created by the researcher. The statistics used in data analysis were frequency (Frequency), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), percentage (Percentage). The condition of using information technology in the administration of educational institutions according to the opinions of the management and teachers in XI GUAN schools in terms of aspects and overview at a moderate level ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.34). It was at a moderate level in all aspects. at the highest level was the general administration aspect ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.58) was at the lowest level. namely, budget management ($\bar{X} = 3.04$, SD = 0.52). The main reason affecting the quality of management in the use of information technology of XI GUAN Schools was the most important aspect of general administration, followed by administration. academic work General administration Personnel management for the process of finding a guideline

XIGUAN School Management Process uses PDCA principles of administration, which is a systematic process with the goal of continual improvement, planning (Plan), implementation of plans (Do), inspection (Check), improvement. Academic Program (Action)

Keywords: Development Guidelines, Management, Information Technology, School Administration

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ ไอที (Information Technology: IT) คือการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โทรคมนาคมในการจัดเก็บ ค้นหา ส่งและจัดการข้อมูล โดยปกติจะเกี่ยวข้องกับองค์กรหรือองค์กรอื่น ๆ คำจำกัดความของคำนี้รวมถึงเทคโนโลยีสามอย่าง เทคโนโลยีการประมวลผล การประยุกต์ใช้สถิติและคณิตศาสตร์ในการตัดสินใจและการจำลองความคิดในระดับที่สูงขึ้นผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ = พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลและสารสนเทศ นับว่ามีประโยชน์ ต่อการนำไปใช้บริหารงานด้านต่าง ๆ มากมาย อาทิ เช่น ด้านการวางแผน สามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการองค์การ การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการผลิตสินค้า การตลาด เป็นต้น ด้านการตัดสินใจ สามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางหรือทางเลือกที่มีปัญหาน้อยที่สุด ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การมีสารสนเทศที่สมบูรณ์ ทันสมัย และครบถ้วนจะช่วยให้การตัดสินใจถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านการดำเนินงาน สามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น ใช้เพื่อควบคุมหรือติดตามผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎระเบียบ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การ (John D. T. et al., 2009) เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการบริหารจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน หากมีการวางแผนในการบริหารจัดการที่ดี จะทำให้บริหารงานในโรงเรียนเป็นระบบ สะดวก รวดเร็ว มีความน่าเชื่อถือในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา (อัมพร พุดมี, 2551)

“การพัฒนา” คือ ความก้าวหน้าโดยทั่วไป เช่น การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาประเทศซึ่งกำลังทำให้สิ่งเหล่านี้ดีขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ได้ดีขึ้น กล่าวได้ว่า”การพัฒนา”คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะไม่พอใจไปสู่สภาวะพึงพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง การพัฒนาที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า การพัฒนาในความหมายโดยทั่วไป จึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม ความหมายนี้ นับว่าเป็นความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไปเพราะนำมาใช้มากกว่า ความหมายอื่น ๆ แม้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการก็ตาม (สนธยา พลศรี, 2564); (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2553) 2) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Directed Change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า (Planned Change) ความหมายของการพัฒนาในทางเทคโนโลยีแตกต่างออกไป จากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ทันสมัยด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความหมายอีกแนวทางหนึ่ง (สนธยา พลศรี, 2564)

โรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นโรงเรียนของรัฐในระบบรัฐบาล เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ช่วงเวลาที่จัดการเรียนการสอนคือตอนเช้า 8.30 ถึงเวลา 17.30 น. มีจำนวนชั้นเรียนทั้งหมด 18 ห้อง มีนักเรียน 720 คน มีผู้บริหาร 6 คน ครู 44 คน (โรงเรียน Xiguan, 2563) ซึ่งนักเรียนต้องเรียนตามแผนการเรียน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน แต่จากการศึกษาสถานการณ์ความเป็นจริงของโรงเรียน XI GUAN พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารจัดการของโรงเรียนXI GUAN ทั้ง 4 ด้าน มีปัญหา ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหารจัดการการเรียนการสอน ด้านงานการเงินและงบประมาณ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหารงานนโยบายและแผน และ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหารงานพัสดุและทรัพย์สิน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการบริหารงานการเงิน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานควบคุมภายในด้านบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในงานประชาสัมพันธ์ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการรับนักเรียน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการจัดระบบควบคุมภายใน และด้านบริหารงานบุคคล ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการจัดทำทะเบียน ประวัติครู และบุคลากรทางการศึกษา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการวางแผนอัตรากำลังในด้านต่าง ๆ ทั้งหมดมีปัญหา จะเกิดความไม่

สะดวกหรือเกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการของโรงเรียน ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (โรงเรียน XI GUAN, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาและการบริหารงานของสถานศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการงานโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เพื่อจะได้หาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการงานโรงเรียนในแต่ละกลุ่มงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนาน ประเทศจีน
2. เพื่อศึกษาสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนาน ประเทศจีน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ผู้บริหาร 6 คน ครู 44 คน ของโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 50 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 6 คน และครู 38 ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 44 คน โดยผู้ศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคณะผู้บริหารและครูที่มีหน้าที่โดยตรงในการสอนมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากผู้นำทางการศึกษา คณะครูศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง โรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน
2. ขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในการแจกแบบสอบถามผู้บริหารและครูโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนค่าเฉลี่ยของคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศคือ ผู้บริหาร 6 คน ครูสายผู้สอน 44 คน ของโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 50 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งนี้ผู้ศึกษาใช้ตารางสำเร็จรูปในการคำนวณของ Krejcie & Morgan ใน จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 44 คน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยตามขอบเขตเนื้อหา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง โรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน

2. ขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในการแจกแบบสอบถามผู้บริหารและครู โรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน

3. ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม

การจัดทำข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 วิธีจัดกระทำข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์แบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตาม ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ แล้วนำมาหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 การศึกษาสาเหตุสำคัญใดบ้างที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุสำคัญใดบ้างที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนานประเทศจีน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ (Frequency) ข

ขั้นตอนที่ 3 หาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ผู้บริหาร 6 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 6 คน โรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน และคณะกรรมการสำนักการศึกษาในเขต QUJING ของ YUNNAN 5 คน ผู้บริหารโรงเรียน XIN SHENG 6 คน จำนวนประชากรคือ 23 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระโรงเรียน XI GUAN จำนวน 8 คน คณะกรรมการสำนักการศึกษาในเขต QUJING ของ YUNNAN 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน XIN SHENG 1 คน จำนวนประชากรคือ 10 คนซึ่งได้มาจากการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชากรดังต่อไปนี้

กลุ่มโฟกัส (Focus Group) เป็นวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มซึ่งรวมถึงและใช้การโต้ตอบกลุ่มเพื่อสร้างข้อมูล (Schuck G.D. et al., 2004)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสนทนากลุ่ม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากประชุมออนไลน์ (ใช้ซอฟต์แวร์การประชุมออนไลน์ของจีน DingDing) โดยสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนักวิจัยจะป้อนคำถามให้แก่ที่ประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้เชิญมา เพื่อให้ที่ประชุมได้ร่วมกันให้ข้อมูลข้อคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายในประเด็นสำคัญที่นักวิจัยได้ป้อนเข้าสู่ที่ประชุม

1. เชิญสมาชิกเข้าห้องที่จัดเตรียมไว้ ควรมีป้ายชื่อ สำหรับสมาชิกทุกคน โดยวางป้ายชื่อไว้ด้านหน้าเพื่อให้สามารถเรียกชื่อกันได้

2. นำเอกสารที่เกี่ยวข้องและรายงานผลที่ได้รับจากแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 สภาพและสาเหตุสำคัญเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารจัดการงานของโรงเรียน XI GUAN แจกจ่ายให้กับผู้เข้าร่วมทุกคน

3. เริ่มต้นด้วยการแนะนำตนเองและทีมงาน (มีผู้ช่วย 2 คน ครูในโรงเรียน XI GUAN) โดยพิธีกรจะชี้แจงวัตถุประสงค์การสนทนาร่วมสร้างบรรยากาศ สร้างความคุ้นเคย เริ่มประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มย่อยที่เตรียมไว้จากกรอบแนวคิดในการศึกษาที่กำหนดไว้

4. เปิดโอกาสให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยพิธีกรต้องคอยกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง รวมทั้งคอยจำกัดเวลาสำหรับสมาชิกบางรายที่ใช้เวลามากเกินไปในการแสดงความคิดเห็นหรือครอบงำความคิดผู้อื่น

5. ผู้ศึกษาจะจัดการประชุมและบันทึกเนื้อหาของการประชุมขณะฟัง ผู้ช่วย 2 คน จะทำงานให้ความช่วยเหลือในสถานศึกษาโรงเรียน XI GUAN

6. เมื่อได้พูดคุยจนครบประเด็น และถึงเวลาที่ต้องยุติ พิธีกรกล่าวยุติการสนทนากล่าวขอบคุณ

การจัดทำข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็น

ตอนที่ 2 จัดการประชุมออนไลน์ตามแผนที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความคิดเห็น

ตอนที่ 4 ผู้วิจัยนำเสนอข้อสรุปประเด็น

ตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทาง (เชิญชวนผู้บริหาร 2 ท่าน และหัวหน้ากลุ่มสาระ 2 ท่าน ของโรงเรียน XI GUAN และเชิญชวนคณะกรรมการสำนักการศึกษาในเขต QUJING ของ YUNNAN 1 ท่าน ผู้บริหารโรงเรียน XIN SHENG 1 ท่าน ทำการประเมินของแนวทาง)

ได้ศึกษาสภาพและสาเหตุสำคัญอย่างลึกซึ้งเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN โดยมีประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาและปัจจัยสำคัญการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียน XI GUAN ในด้านการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างไร และมีแนวทางอะไรบ้างแก้ไข้ปัญหา

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาและปัจจัยสำคัญการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียน XI GUAN ในด้านการบริหารงานงบประมาณเป็นอย่างไร และมีแนวทางอะไรบ้างแก้ไข้ปัญหา

ประเด็นที่ 3 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาและปัจจัยสำคัญการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียน XI GUAN ในด้านการบริหารงานบุคคลเป็นอย่างไร และมีแนวทางอะไรบ้างแก้ไขปัญหา

ประเด็นที่ 4 ท่านคิดว่าสภาพปัญหาและปัจจัยสำคัญการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียน XI GUAN ในด้านการบริหารงานทั่วไปเป็นอย่างไร และมีแนวทางอะไรบ้างแก้ไขปัญหา

ผลการวิจัย

สภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนาน ประเทศจีน พบว่า สภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาโรงเรียน XI GUAN ในรายด้านและภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยอยู่ในระดับสูงสุด คือด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับต่ำสุด คือด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.52)

ตารางที่ 1 สภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN

สภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา	3.07	0.34	ปานกลาง
ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.13	0.58	ปานกลาง
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.04	0.52	ปานกลาง

สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนาน ประเทศจีน พบว่า สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN อยู่ในลำดับรองลงมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในโรงเรียน XI GUAN ยังประสบปัญหาอยู่บ้าง เช่น โปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปที่จำเป็นในการปฏิบัติงานบริหารบุคคลมีไม่ตรงกับความต้องการในการใช้งานจริง การส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับการศึกษาอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ยังมีบุคลากรบางส่วนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และยังมีบางงานสภาพที่ดี เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างเครือข่ายสารสนเทศภายในโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ การวางแผนในการจัดการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการสื่อสาร ดังนั้นในด้านการบริหารงานบุคคล ควรปรับปรุงการบริหารบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุนส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมและความร่วมมือของบุคลากรในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารจัดการว่า ควรจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการ เข้ามาจัดอบรมพัฒนาความสามารถของคณะครูภายในโรงเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมการประเมิน ผลต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพ

สำหรับขั้นตอนการหาแนวทาง กระบวนการบริหารงานโรงเรียน XIGUAN ใช้หลักการบริหาร PDCA ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบโดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องการวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผนงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแผนงานวิชาการ (Action) และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. สรุปตารางสภาพและสาเหตุสำคัญของการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียน XIGUAN

2. นำมาใช้รูปแบบการบริหารการศึกษา “PDCA” ในกระบวนการแนวทางการพัฒนาการบริหาร จัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. รายละเอียดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

- 3.1 กระบวนการบริหารงานโรงเรียนXIGUANใช้หลักการบริหาร PDCA ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบโดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- 3.2 ขั้นตอนการบริหารงานโรงเรียนXIGUAN มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 3.2.1 ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์สภาพและความต้องการและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการศึกษา และจุดเน้นในการจัดการศึกษา

- 3.2.2 ขั้นที่ 2 การวางแผน (กำหนดเป้าประสงค์ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ จัดทำแผนการนิเทศภายใน) (Plan)

- 3.2.3 ขั้นที่ 3 การดำเนินงานตามแผนงาน (Do)

- 3.2.4 ขั้นที่ 4 การตรวจสอบ (Check)

- 3.2.5 ขั้นที่ 5 การปรับปรุงแผนงาน (Action)

- 3.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สำหรับโรงเรียน XI GUAN ตามกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป

แม้ว่าโรงเรียน XI GUAN ดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศ แต่ก็ยังไม่ได้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงในหลายๆ ด้านของโรงเรียน ขั้นตอนต่างๆไม่ละเอียดและไม่มีการทบทวนและทิศทางการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นของ

โรงเรียนเอง ดังนั้นโรงเรียน XI GUAN ควรวิเคราะห์สถานการณ์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ตามผล แนวทางของผู้ศึกษาค้นคว้า และดำเนินการที่แท้จริง การวางแผนของโรงเรียนโดยพิจารณาจากสภาพและสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ที่ได้รับจากสถิติและผลในครั้ง และมีแนวทางส่งเสริมกระบวนการในการบริหารโรงเรียนเพิ่มเติมด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์กร ทั้งปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจัยที่เรียกว่า SWOT Analysis และ การกำหนดกลยุทธ์ หมายถึง การออกแบบและเลือกกลยุทธ์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

อภิปรายผล

สภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาโรงเรียน XI GUAN รายงานและภาพรวม

สภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาโรงเรียน XI GUAN รายงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าโดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับ วชิระ ศิริสุนทร ศึกษาเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายน้ำพองสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพในภาพรวมของการบริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน (วชิระ ศิริสุนทร, 2550)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในลำดับสูงสุดจากรายด้านทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียน XI GUAN ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการมากขึ้น เช่น การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนบริหารโรงเรียนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานธุรการโรงเรียน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายการศึกษา การประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น เช่น ผ่านทาง Website , E-Mail, Wechat หรือ QQ และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีปัญหาต่าง ๆ ดังข้อเสนอแนะของครูในโรงเรียนXIGUAN เช่น ระบบสารสนเทศของโรงเรียนอยู่ระดับปานกลาง ต้องได้รับการปรับปรุง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดทำ

ข้อมูลนักเรียน รายบุคคลขาดคุณภาพ เป็นต้น ดังนั้นในด้านการบริหารงานทั่วไป ควรต้องการส่งเสริมงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนและดำเนินงานบริหารโรงเรียน และการรวบรวมและจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันผ่านระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ปณมกรณ์ สุขสะอาด พบว่า ปัญหาการใช้เทคโนโลยี ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในลำดับรองลงมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในโรงเรียน XI GUAN ยังประสบปัญหาอยู่บ้าง เช่น โปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปที่จำเป็นในการปฏิบัติงานบริหารบุคคลไม่ตรงกับความต้องการในการใช้งานจริง การส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับการศึกษาอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ยังมีบุคลากรบางส่วนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และยังมีบางงานสภาพที่ดี เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างเครือข่ายสารสนเทศภายในโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ การวางแผนในการจัดการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ในการสื่อสาร ดังนั้นในด้านการบริหารงานบุคคล ควรปรับปรุงการบริหารบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของบุคลากรในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ (ปณมกรณ์ สุขสะอาด, 2551) สอดคล้องกับ ฉนวน อุทโท พบว่าปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 รายด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง (ฉนวน อุทโท, 2552)

สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในลำดับรองลงมาเหมือนกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในโรงเรียน XI GUAN ยังประสบปัญหาอยู่บ้าง เช่น สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไม่ค่อยดี งานเกี่ยวกับการนำระบบสารสนเทศใช้ในการวางแผนและพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพ ไม่ค่อยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดทำวารสารวิชาการโรงเรียนและเว็บไซต์โรงเรียนไม่ครบครัน และยังมีบางงานสภาพที่ดี เช่น การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อช่วยสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เช่น มีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ E-Learning ดังนั้น ในด้านการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน ระบบสารสนเทศของศูนย์วิชาการ

สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในโรงเรียน XI GUAN ยังประสบปัญหาอยู่บ้าง เช่น การจัดการงบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุครุภัณฑ์มีปัญหา การจัดการงบประมาณในด้านซอฟต์แวร์ โปรแกรมสำเร็จรูป แผ่นซีดียังต้องปรับปรุง และ

โปรแกรมในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีความซับซ้อนใช้งานยุ่งยาก การจัดหางบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีจุดอ่อน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในรายวิชาต่างๆ มีน้อย ควรมีการปรับเปลี่ยนและเพิ่มความเหมาะสม งบประมาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอ ควรปรับปรุง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณของราชการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้งบประมาณที่ได้รับจากแหล่งอื่นๆ เช่น การสนับสนุนจากชุมชนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ พรสันต์ ชื่นเจริญ พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก ด้านการบริหารงบประมาณในระดับปานกลาง (พรสันต์ ชื่นเจริญ, 2558) และสอดคล้องกับ ฉนวน อุทโท พบว่า ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านการบริหาร งานงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง (ฉนวน อุทโท, 2552)

สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน XI GUAN ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือโปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปในการผลิตสื่อการเรียนการสอนไม่ตรงกับความต้องการใช้งานจริง ห้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ครูไม่นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ห้องปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ควรส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน ระบบสารสนเทศของศูนย์วิชาการ สอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความขาดแคลนคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อบริการทางการศึกษาและขาดสื่อ ICT เพื่อการเรียนการสอน

สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน XI GUAN ด้านการบริหารงบประมาณได้แก่ งบประมาณในการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดหางบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โปรแกรมในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีความซับซ้อนใช้งานยุ่งยาก โปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปที่ใช้ในการดำเนินงานของงานการเงินและพัสดุไม่ตรง ควรปรับปรุง งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการจัดใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและส่งเสริมการใช้งบประมาณที่ได้รับจากแหล่งอื่น สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่โปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปที่จำเป็นในการปฏิบัติงานบริหารบุคคลไม่ตรงกับความต้องการในการใช้งานจริง ครูไม่มีความชำนาญในการใช้โปรแกรมออกแบบสื่อการเรียนการสอน บุคลากรไม่มีความชำนาญในการบำรุงรักษาและการซ่อมแซมอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูไม่มีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน บุคลากรที่มีความชำนาญในการดูแลจัดการระบบเครือข่ายมีไม่เพียงพอ ควรควรปรับปรุงการบริหารบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของบุคลากรในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ อุศมาน หลีสันมะหมัด พบว่า สภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารงานบุคคลไม่ค่อยดี มีสาเหตุสำคัญในด้านการโปรแกรมประยุกต์และระบบที่จำเป็นในการปฏิบัติงานบริหารบุคคล (อุศมาน หลีสันมะหมัด, 2560)

สาเหตุสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN ด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่ ในการบริหารงานทั่วไปมีกระบวนการประเมินผล และการดำเนินการมีคุณภาพ โรงเรียนมีเครื่องสำรองที่จำเป็นและเพียงพอในการสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงที่ใช้ในการบริหารไม่สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนแบบไร้สายให้บริการได้ไม่ทั่วถึง ดำเนินการแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายการศึกษา ควรส่งเสริมงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนและดำเนินงานบริหารโรงเรียน และการรวบรวมและจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันผ่านระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา สอดคล้องกับ จารูวรรณ นาดัน พบว่า สภาพการดำเนินงานและความคาดหวังในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1 ในการบริหารงานทั่วสถานการณ์ไม่ดี ผลกระทบจากการวางแผนการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์มีความสำคัญที่สุด (จารูวรรณ นาดัน, 2552)

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน XI GUAN สอดคล้องกับงานวิจัยในกระบวนการวิจัยของ สมชาย ใจไหว ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารและการจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนกลุ่มน้ำวัง โดยมีวิธีการวิจัย 1) ศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนกลุ่มน้ำวัง 2) ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารและการจัดการ 3) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการและ 4) รูปแบบการบริหารและการจัดการแบบบูรณาการ ใช้วิธีการวิจัยแบบ Mixed - Method จึงทำให้เชื่อมั่นได้ว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านใหม่

หนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมชาย ใจไหว, 2561)

ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สำหรับโรงเรียน XI GUAN ของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน มีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียน XI GUAN ได้ผ่านกระบวนการวิจัยและออกแบบกระบวนการวิจัยแบบผสมผสานและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของโรงเรียน XI GUAN โดยเริ่มจากการใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์สภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ และสรุปตารางสภาพและสาเหตุสำคัญของการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียน XIGUAN ในวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ ร่วมสะท้อนสภาพ ปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน อันนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปารีชาติ บุญมี และภัทราวดี มากมี ที่ได้กล่าวว่าการวิจัยแบบผสมวิธีนั้นจะช่วยให้นักวิจัยได้คำตอบที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในประเด็นที่ศึกษาอย่างกว้างขวาง กลุ่มที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของศาสตร์ทางสังคมหรือทางการศึกษามากกว่าที่จะยึดมั่นเพียงเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพด้านใดด้านหนึ่ง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สำหรับโรงเรียน XI GUAN มณฑลยูนนาน ประเทศจีน นั้นแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนของผู้บริหาร 2) ส่วนของครูภายในโรงเรียน และ 3) ส่วนของสำนักงานการศึกษาพื้นที่ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร ตามความเหมาะสมและจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำแผนการเรียนรู้ของเทคโนโลยีสารสนเทศทุกกลุ่มสาระโดยเน้นครูและนักเรียนเป็นสำคัญ และจัดกิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านต่างๆ ในด้านการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริม ให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินการวัดผลและการประเมินผลตามสภาพจริง และจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ

ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง ครูทุกระดับควรมีการควบคุม กำกับ ติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ครูโรงเรียน ควรพัฒนาและส่งเสริมให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น ครูโรงเรียน ควรผลิตสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรสนอง นโยบายวางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักงานการศึกษาพื้นที่ สำนักงานการศึกษาพื้นที่ควรนำไปใช้การวิจัยนี้ของโรงเรียน XI GUAN กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาสำนักงานการศึกษาพื้นที่ควรส่งเสริมการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หรือแบบพี่ช่วยน้องและจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ข้อเสนอแนะ 1) ควรศึกษาปัจจัยสำคัญที่เป็นสิ่งสนับสนุนหรืออุดหนุนที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สังกัดมณฑลยูนนาน ประเทศจีน 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นจากกลุ่มอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาอื่น นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นต้น เพื่อได้ความคิดเห็นที่หลากหลาย อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ นาดัน. (2552). สภาพการดำเนินงานและความคาดหวังในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ฉนวน อุทโท. (2552). การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ปถมภรณ์ สุขสอาด. (2551). ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทระ.

- พรสันต์ ชั้นเจริญ. (2558). สภาพการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- โรงเรียน XI GUAN. (2563). รายงานการประชุมกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียน XI GUAN. จีน: โรงเรียน XI GUAN.
- โรงเรียน Xiguan. (2563). ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน Xiguan. จีน: สำนักทะเบียนโรงเรียน Xiguan.
- วชิระ ศิริสุนทร. (2550). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายน้ำพองสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 . ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สนธยา พลศรี. (2564). ความหมายของการพัฒนา. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2564 จาก <http://elearning.psu.ac.th/courses/153/lesson2finish.pdf>
- สมชาย ใจไหว. (2561). รูปแบบการบริหารและการจัดการแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนลุ่มน้ำวัง. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2553). ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร พุดมี. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุศมาน หลีสันมะหมัด. (2560). สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารการศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- John D. T. et al. (2009). IT A Dictionary of Physics. United Kingdom: Oxford University Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Schuck G. D. et al. (2004). Methodology Brief: Focus Group Fundamentals. Retrieved October 20, 2020, from <https://lib.dr.iastate>.

กล้วยพันธุ์ดี: แนวทางการพัฒนาต้นกล้วยพาราเพื่อส่งเสริมอาชีพ
ในชุมชนกรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม
ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช*

KRAYANG-PUNDEE: GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
RUBBER SEEDLINGS TO PROMOTE CAREERS IN THE COMMUNITY:
A CASE STUDY OF THE GOOD RUBBER BAND GROUP, VILLAGE
NO. 3, BAN SAI THIAM, PRIK SUB - DISTRICT, THUNG YAI DISTRICT
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

อมรทิพย์ ทวีผล

Amontip Taweepol

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

เดโช แชน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: amornthip_t2@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการเพาะกล้วยพาราฯ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเพาะกล้วยพาราฯ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาต้นกล้วยพาราเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกร และ 2) กลุ่มผู้สนับสนุนเกษตรกร ซึ่งกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ครอบครัวกลุ่มยางพาราพันธุ์ดี จำนวน 10 ครอบครัว และกลุ่มผู้สนับสนุนเกษตรกร คือ ผู้สนับสนุนเกษตรกรผู้ดำเนินการเพาะกล้วยพารา เพื่อส่งเสริมอาชีพเสริม

*Received 6 December 2021; Revised 22 December 2021; Accepted 26 December 2021

ในชุมชน โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลของการวิจัย 1) วิธีการเพาะกล้า ยางพารา พบว่า 1.1) เกษตรกรผู้ดำเนินการเพาะกล้ายางพารา มีวิธีการเพาะกล้า ยางพาราโดยเริ่มตั้งแต่ 1.2) การสร้างแปลงกล้ายางพารา 1.3) การเตรียมดิน 1.4) การวางแผนผังแปลงกล้ายางพารา เสร็จจึงเริ่มต้นการปลูก การกำจัดวัชพืช และการใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุง กล้ายาง 2) สภาพปัญหาในการเพาะกล้ายางพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี พบว่า มีสภาพปัญหาในการเพาะกล้ายางพาราบางประการคือ 1) ปัญหาโรคระบาด 2) ปัญหาภัย ธรรมชาติ 3) ปัญหาเงินทุนหมุนเวียน 4) ปัญหาการซื้อขายต้นกล้ายางพารามักมีราคาแพง 3) แนวทางส่งเสริมการพัฒนาต้นกล้ายางพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีแนวทางส่งเสริมการ พัฒนาต้นกล้ายางพารา คือ 3.1) แนวทางส่งเสริมแก้ไขปัญหาโรคระบาด 3.2) แนวทางส่งเสริม การดูแลรักษาพันธุ์กล้ายางพาราต่อภัยธรรมชาติ 3.3) แนวทางส่งเสริมการจัดการเงินทุน หมุนเวียน 3.4) แนวทางส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการตลาด

คำสำคัญ: แนวทางส่งเสริม, กล้ายางพารา, อาชีพในชุมชน

Abstract

The objectives of this research article aimed to study the following topics: 1) The methods of cultivating Pará rubber seedlings; 2) The problems in the cultivation of Pará rubber seedlings; and 3) The guidelines for the development of Pará rubber seedlings to promote careers in the community of Village No. 3, Ban Sai Tiam, Prik Sub-district, Thung Yai District, Nakhon Si Thammarat Province. The research used qualitative research methodology. The sample groups in the research were divided into two groups: 1) A group of farmers; and 2) A group of farmers' supporters. A group of farmers included ten families of Good Rubber Seedlings Group, and a group of farmers supporters included those who supported farmers who cultivated Pará rubber seedlings to promote additional occupations in the community. The researchers purposively selected a specific sample group. The results of the research found the following details: Firstly, the method of cultivating Pará rubber seedlings was indicated in the following steps: 1.1) The farmers who cultivated the Pará rubber seedlings used the methods of cultivating Pará rubber seedlings, starting from; 1.2) Preparing the Pará rubber seedling plots; 1.3) Soil preparation; and 1.4) The planning of Pará rubber seedling plots. After

finishing all those steps, the farmers started to plant, weed, and fertilize to nourish the rubber seedlings. Secondly, the problems in Pará rubber seedling cultivation in a case study of the Good Rubber Seedling Group found that there were some problems in Pará rubber seedling cultivation, namely: 1) Problems from plant epidemics; 2) Problems from natural disasters; 3) Problems from working capital; and 4) Problems in Pará rubber seedling trading was often expensive. Thirdly, guidelines for promoting the development of Pará rubber seedlings in a case study of the Good Rubber Seedling Group, Village No. 3, Ban Sai Thiam, Prik Sub-district, Thung Yai District, Nakhon Si Thammarat Province, it was found that there were guidelines to promote the development of Pará rubber seedlings: 3.1) Guidelines to promote solving the problems from plant epidemic; 3.2) Guidelines to promote the maintenance of Pará rubber seedlings against natural disasters; 3.3) Guidelines to promote working capital management; and 3.4) Guidelines to promote building the marketing network.

Keywords: Promotion Guidelines, Rubber Plantain, Community Career

บทนำ

การผลิตต้นกล้ายางพารา การคัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์ยางพาราจะให้ความสำคัญกับเรื่อง ของพันธุ์ที่ดี จะนำมาติดตามต้นตอไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตน้ำยางหรือเนื้อไม้สูง รวมไปถึงลักษณะอื่น ๆ ที่เป็นเป้าหมายของนักปรับปรุงพันธุ์ เช่น ด้านทานต่อการเข้าทำลายของโรคสำคัญ ของยางพารา การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน เป็นต้น แต่ในระยะหลังที่ประเทศไทยมีนโยบายขยายพื้นที่ปลูกยางพารา จากเดิมที่ปลูกกันมากทางภาคใต้และสามจังหวัดในภาคตะวันออก ไปยังภูมิภาค อื่น ๆ ของประเทศ เช่นภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งการปลูกทดแทนสวนยางเก่าและขยายพื้นที่ในภาคใต้เอง เนื่องจากแรงจูงใจในเรื่องของราคายางที่ค่อนข้างสูง ทำให้ความต้องการวัสดุปลูกยางพาราซึ่งได้แก่ต้นตอตายาง หรือยางชำถุงสูงขึ้นอย่างมาก ในทางกลับกัน ต้นยางพันธุ์พื้นเมืองหรือพันธุ์ดั้งเดิมที่เคยใช้เป็นต้นตอค่อย ๆ หายไปเพราะถูกโค่นเกือบหมด เหลืออยู่บ้างเฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น ประโยชน์ที่ชัดเจนของการใช้ยางพื้นเมืองเป็นต้นตอ เนื่องจากพันธุ์เหล่านั้นเป็นพันธุ์ผสมเปิด มีฐานพันธุกรรม ดังนั้นต้นตอส่วนใหญ่ในปัจจุบันจึงได้มาจากเมล็ดของต้นยางพันธุ์ดี คือ RRIM 600 ต้นกล้าเหล่านี้จะไม่มีปัญหาเรื่องการเข้ากันไม่ได้กับตาของต้นพันธุ์ดี เพราะมาจากพันธุ์เดียวกัน

แต่ปัญหาสำคัญคือส่วนใหญ่ระบบรากของยางพันธุ์ดีจะมีความแข็งแรงน้อยกว่าพันธุ์พื้นเมืองมาก มักมีปัญหาเมื่อปลูกในสภาพดินที่มีธาตุอาหารต่ำ และในอนาคตสิ่งที่ควรระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งคือ หากเกิดมีการระบาดของโรคราก ต้นตอพันธุ์ดีทั้งหมดอาจถูกทำลายได้เนื่องจากมีพันธุ์กรรมที่ใกล้เคียงกัน เพราะจากการศึกษาเกี่ยวกับการทำลายยางพาราพันธุ์ดีที่ประเมินความเสียหายทางเศรษฐกิจของชาวสวนยางในภาคใต้ นั้น โดยส่วนใหญ่เกิดจากการทำลายของโรคที่เกิดขึ้นตรงกับรากยางพาราทำให้เกิดเชื้อราขาวและพบการระบาดของโรคนี้เป็นจำนวนมาก (อารมณฺ์ โรจนสุจิตฺร, 2541)

คณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย มีนโยบายเรื่องส่งเสริมการพัฒนางานวิจัยสร้างนวัตกรรมยางพารา โดยล่าสุดได้ประสบผลสำเร็จในงานนวัตกรรมการขยายพันธุ์ยางแนวใหม่ ลดต้นทุนเวลา จนได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดนวัตกรรมการยางแห่งประเทศไทย ประจำปี 2561 ซึ่งจะนำผลงานดังกล่าวไปขยายผลสู่เกษตรกรต่อไป การขยายพันธุ์ยางพาราที่นิยมกันตั้งแต่อดีตยังใช้วิธีการติดตาต้นตอที่มีอายุ 6 เดือน ก่อนจะนำมาเพาะเลี้ยงเป็นยางชำถุงอีก 6 เดือน ให้ได้ใบยาง 1 ฉัตร รวมแล้วเสียเวลาอย่างน้อย 1 ปี แต่นวัตกรรมการขยายพันธุ์ยางแนวใหม่ทำได้เร็วกว่า ใช้เวลาเพียง 4 เดือน ก็สามารถนำต้นกล้าลงดินปลูกได้แล้ว และทำให้ต้นกล้าโตไว น้ำยางที่ออกมาให้มีเปอร์เซ็นต์สูงกว่าแบบเดิมสำหรับนวัตกรรมการขยายพันธุ์ยางแนวใหม่ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2556 ที่สถานีวิจัยยางฉะเชิงเทรา สามารถนำมาขยายพันธุ์ได้ทุกสายพันธุ์ ด้วยวิธีการติดตาต้นตอที่มีอายุ 1 เดือน จากเดิมจะใช้ต้นตออายุประมาณ 6 - 8 เดือน ส่วนกระบวนการอื่น ๆ จะเหมือนกันหมด แต่เทคนิคพิเศษการติดตาต้นตอที่มีขนาดเล็ก (การยางแห่งประเทศไทย, 2563) คนติดตาดำเนินการฝึกฝีมือ รวมทั้งสภาพแวดล้อมต้องเหมาะสม ถ้าไม่เหมาะสมจะทำให้ความสำเร็จในการขยายพันธุ์ยางต่ำลงทั้งนี้จากการทดลองนำต้นยางชำถุงที่ติดตา 1 เดือน ไปทดลองปลูกลงแปลงจนเข้าสู่ปีที่ 4 (ไทยรัฐออนไลน์, 2561) เมื่อเก็บข้อมูลสรีระของต้นยาง เปรียบเทียบทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ต้นยางตั้งตัวไวเจริญเติบโตได้ดี ลำต้นขนาดเท่ากับยางที่ติดตา 6 เดือน และเมื่อถอนต้นขึ้นมาตรวจวิเคราะห์ ยังพบว่า ระบบรากค่อนข้างสมบูรณ์ แข็งแรง มีระบบรากแก้ว ไม่ขาด ไม่งอ ไม่ขาด ซึ่งจะทำให้รากสามารถชอนไชไปหาอาหาร เพื่อส่งไปเลี้ยงส่วนต่างๆของต้นยางได้ดี ประสิทธิภาพของการให้น้ำยางสูงกว่า จากนั้นได้ทดลองกรีดยาง 10 ครั้ง ติดต่อกันแล้วนำผลผลิตน้ำยางที่ได้มาตรวจสอบทำวิชาการเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่า ต้นยาง ที่ขยายพันธุ์ด้วยต้นตอ 1 เดือน ให้ผลผลิตของเปอร์เซ็นต์น้ำยางแห้ง 117 กรัม สูงกว่าต้นตอ 6 เดือน ที่ให้ผลผลิตแค่ 115 กรัม ข้อสำคัญของนวัตกรรมการขยายพันธุ์ยางแนวใหม่ดังกล่าว นอกจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้นแล้วยังลดต้นทุนในการเตรียมต้นยางชำถุง ลดระยะเวลาดูแลรักษาใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ลดค่าจ้างแรงงาน และได้ต้นยางชำถุงที่มีคุณภาพดี จะนำไปถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรใน

การทำอย่างช้าๆ ให้สามารถทำเป็นธุรกิจขยายผลต่อไปในอนาคตให้เป็นรูปธรรม" หัวหน้าวิจัยและผลิตายง สถาบันวิจัยยาง กล่าวในที่สุด (อาร์วายุที่ไนน์, 2561)

ชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอย่งใหญ่ จังหวัตนครศรีธรรมราช ได้รวมกลุ่มทำการเพระกล้ายางพาราและมีชื่อว่ายางงุนชนิดที่ดัดได้แกด้นตอ ตายางพารา ด้นยางพาราชำง และด้นยางพาราที่ปลุกด้วยเมล็ดแล้วติดตาในแปลง ด้นตอยางพารา หมายถึงด้นกล้ายางที่ดัดรับการติดตาด้วยยางพันธุ์ดีแต่ต่ายังไม่วดกออกมา มีแผ่นตาและตาที่เป็นตุ่มติดอย่งูเท่านั้นซุดถอนแล้วดัดด้นเดิมเหนื่อแผ่นตาซึ้นไปไม่น้อยกว่า 8ซม.เพื่อนำไปปลุกในแปลงที่เตรียมไว้แล้ว ด้นยางพาราชำง หมายถึงวัสดูปลุกที่ได้จากการนำเอาด้นตอตามาชำในงุน โดยใช่วเวลาชำงุนในงุนประมาณ 2-3 เดือนจนได้ด้นยางชำง

จากที่กล่าวมาข้างด้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเรื่อกกล้ายางพันธุ์ดี: แนวทางส่งเสริมการพัฒนาด้นกล้ายางพาราเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีสึกษากลุ่มยางงุนพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอย่งใหญ่ จังหวัตนครศรีธรรมราช เพระเห็นถึงความสำคัญพะะกล้ายางพาราซึ่งต้องเลือกกล้ายางพาราที่มีคุณภาพจึงสงผลต่อความสำเร็จในการทำกล้ายางพันธุ์ดี และที่สำคัญต้องเลือกด้นกล้ายางที่เกษตรกรนิยมนำมาปลุกกันมากมายของชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสึกษาวิธีการพะะกล้ายางพารา กรณีสึกษา กลุ่มยางงุนพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอย่งใหญ่ จังหวัตนครศรีธรรมราช
2. เพื่อสึกษาสภาพปัญหาการพะะกล้ายางพารา กรณีสึกษา กลุ่มยางงุนพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอย่งใหญ่ จังหวัตนครศรีธรรมราช
3. เพื่อสึกษาแนวทางส่งเสริมการพัฒนาด้นกล้ายางพารา เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีสึกษา กลุ่มยางงุนพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอย่งใหญ่ จังหวัตนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยกำหนดแบ่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มเกษตรกร คือ กลุ่มยางงุนพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอย่งใหญ่ จังหวัตนครศรีธรรมราช จำนวน 10 ครอบครัว และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้สนับสนุนเกษตรกร ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนเกษตรกรผู้ดำเนินการการพะะกล้ายางพารา เพื่อส่งเสริมอาชีพเสริมในชุมชน กรณีสึกษากลุ่มยางงุน

พันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ (Interview) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) โดยผู้วิจัยมีแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีข้อคำถามโดยละเอียดตามที่ได้จัดเตรียมไว้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ตรงและถูกต้องแล้ว

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในตัวเองแปรตามด้านเนื้อหาของการวิจัยที่กำหนด

3. ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อปรึกษาในการร่างแบบสัมภาษณ์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

5. นำแบบสัมภาษณ์ให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหา และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้เพื่อความเที่ยงตรงและถูกต้อง

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจความถูกต้องของเนื้อหา

7. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้เลือกไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นขั้นตอนรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยฯ เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้คำถามที่ถูกรวบรวมขึ้นมาไปสัมภาษณ์กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่

3. ผู้วิจัยนำคำตอบและได้บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไว้แล้ว นำไปวิเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียงรายละเอียดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้อง สละสลวยมากยิ่งขึ้น และนำเสนอต่ออาจารย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ รวบรวมคำตอบและข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงให้มีความสละสลวย รัดกุมเข้าใจง่าย และแยกออกเป็นแต่ละด้านตามลำดับ

ผลการวิจัย

วิธีการเพาะกล้ายางพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ด้านการวางแผนผังแปลงกล้ายางพารา พบว่า การวางแผนผังแปลงกล้ายางพาราควรเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมเป็นพื้นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกต้นกล้ายางพาราและเหมาะสมกับพื้นที่ต้องการในการทำแปลงกล้ายางพารา และมีการจัดพื้นที่ที่เหมาะสมให้เหมาะแก่การเพาะปลูกแปลงกล้ายางพาราเลือกพื้นที่ราบ และถึงกับน้ำเช่น การรตนน้ำต้นแปลงกล้ายางพารา

2. ด้านการสร้างแปลงกล้ายางพารา พบว่า การที่จะทำแปลงกล้ายางพาราต้องรอบคอบมีระเบียบในการจัดทำแปลงกล้ายางพาราให้ได้ผลและประสบความสำเร็จในการทำแปลงกล้ายางพาราจะได้คุณภาพและมีประสิทธิภาพ ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการทำแปลงกล้ายางพาราให้ได้ผลสำเร็จและให้ได้แปลงกล้ายางพาราที่มีคุณภาพต้องศึกษาการทำแปลงกล้ายางพาราให้ดี

3. ด้านการเตรียมดิน พบว่า สภาพดินในการเพาะปลูกต้นกล้ายางพาราจะต้องเลือกสภาพดินต้องเลือกดินร่วนและพื้นที่ต้องเป็นพื้นที่ราบดินต้องมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกต้นกล้ายางพาราควรเลือกพื้นที่ที่มีดินร่วนและเป็นพื้นที่ราบมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะต้นกล้ายางพาราให้มีประสิทธิภาพที่ดีพื้นที่ราบให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกแปลงต้นกล้ายางพาราให้ได้ผลตามที่ต้องการต้องศึกษาสภาพดิน

4. ด้านวิธีการปลูก พบว่า ควรดูแลทำความสะอาดต้นกล้ายางพาราด้วยการดูแลการรตนน้ำทำความสะอาดให้ต้นกล้ายางมีคุณภาพที่ดีควรดูแลรักษาต้นกล้ายางพาราด้วยการรตนน้ำอยู่เสมอทุกวันเพื่อให้ต้นกล้ายางพารามีความแข็งแรงมีการดูแลรักษาทำความสะอาดในแปลงต้นกล้ายางพารา

5. ด้านการกำจัดวัชพืช พบว่า ควรกำจัดวัชพืชในแปลงต้นกล้ายางพาราเพื่อให้แปลงสะอาดและจะทำให้ต้นกล้ายางพาราเจริญเติบโตเต็มที่ตามวัยการกำจัดวัชพืชในแปลงต้นกล้ายางพาราควรดูสถานที่ว่าเหมาะสมกับการกำจัดวัชพืชแบบไหนเช่นถอนหญ้าในแปลงต้นกล้ายางพารากำจัดวัชพืชในแปลงต้นกล้ายางพารา

6. ด้านการใส่ปุ๋ย พบว่า การใส่ปุ๋ยต้นกล้วยพารามีการใส่ปุ๋ยต้นกล้วยพารา 1 ครั้งต่อ 1 สัปดาห์เพื่อให้ต้นกล้วยพารามีคุณภาพควรใส่ปุ๋ยต้นกล้วยพาราให้เหมาะสมกับปริมาณต้นกล้วยพาราเพื่อคุณภาพต้นกล้วยพารา 1 ครั้งต่อสัปดาห์ควรมีการใส่ปุ๋ยต้นกล้วยพารา

ภาพที่ 1 แสดงแสดงการสร้างแปลงกล้วยพารา และแสดงการวางแผนปลูกในพื้นที่

ภาพที่ 2 แสดงดินร่วนเตรียมดินเพราะปลูก และ แสดงพื้นที่ระบายน้ำไม่เหมาะสม

สภาพปัญหาในการเพาะกล้วยพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ปัญหาโรคระบาด พบว่า การเกิดโรคราดำในแปลงต้นกล้วยพาราเกิดจากหอยทากและฝนตกยาวนานติดต่อกันหลายวันทำให้ต้นกล้วยพาราไม่โดนแดดจึงเกิดโรคราดำในแปลงต้นกล้วยพาราเมื่อเกิดโรคราดำเพราะฝนตกติดต่อกันยาวนานทำให้ต้นกล้วยพาราเกิดโรคราในแปลงปลูกต้นกล้วยพารามีการเกิดโรคราดำในต้นกล้วยพารา

2. ปัญหาภัยธรรมชาติ พบว่า ปัญหาสภาพแวดล้อมต่อการเจริญเกิดขึ้นเมื่อฝนตกมากติดต่อกันหลายวันต้นกล้วยพาราไม่โดนแดดทำให้เกิดโรคจากภัยธรรมชาติในแปลงปลูกต้นกล้วยพารา และปัญหาภัยธรรมชาติเกิดจากต้นกล้วยพาราโดนแดด และฝนตกมากทำให้ต้นกล้วยพาราเกิดมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมซึ่งเกิดในแปลงปลูกต้นกล้วยพาราเพราะฝนตกมาก และไม่มีแดด

3. ปัญหาเงินทุนหมุนเวียน พบว่า ปัญหาเงินทุนหมุนเวียนเกิดจากเงินสะสมแล้วเอาเก็บมาลงทุนในการหมุนเวียนเงินให้เป็นระบบเกี่ยวกับการเพาะกล้ายางพาราในแปลงปลูกต้นกล้ายางพาราเพื่อใช้จ่ายให้ได้อย่างพอเพียงในการเพาะปลูกแปลงกล้ายางพาราให้ได้ผลอย่างเป็นประสิทธิภาพ

4. ปัญหาการซื้อขายต้นกล้ายางพารา พบว่า ปัญหาซื้อขายต้นกล้ายางพารามีคนมาซื้อพร้อมกันเวลาเดียวกันทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาแม้ค่าดูลูกค้าไม่ทันเกิดปัญหาตามมาเมื่อลูกค้ามาพร้อมกันในเวลาเดียวกันในการมาซื้อต้นกล้ายางพาราไปปลูก

ภาพที่ 3 แสดง โรคคราดำเมื่อฝนตก และ แสดงการทำบัญชีใช้จ่ายหมุนเวียน

ภาพที่ 4 แสดงเกิดปัญหาของลูกค้านาน และ แสดงปัญหาในการเพาะปลูก

แนวทางส่งเสริมการพัฒนาต้นกล้ายางพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 ตำบลปรัก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. แนวทางส่งเสริมแก้ไขปัญหาโรคระบาด พบว่า ควรรดน้ำหมันดูแลต้นกล้ายางพาราไม่ให้เกิดโรคระบาดในแปลงปลูกต้นกล้ายางพาราควรดูแลต้นกล้ายางพาราอยู่เสมอทุกวัน

2. แนวทางส่งเสริมการดูแลรักษาพันธุ์กล้ายางพาราต่อภัยธรรมชาติ พบว่า ควรดูแลแปลงปลูกต้นกล้ายางพาราให้ประสิทธิภาพในการปลูก และหมั่นดูแลรักษาให้ได้ผลประโยชน์ตามที่ต้องการเพื่อให้ได้ผลประโยชน์

3. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเงิน พบว่า เงินเป็นตัวหมุนเวียนในการลงทุนเพาะปลูกต้นกล้วยพาราได้ผลสำเร็จตามที่ต้องการให้ต้นกล้วยพาราได้มีคุณภาพ

4. แนวทางส่งเสริมเครือข่ายการตลาด พบว่า การที่จะปลูกต้นกล้วยพาราในแปลงต้นกล้วยพาราปลูกในแปลงยางเพื่อความสวยงามแก่ลูกค้าที่ซื้อต้นกล้วยพาราเพื่อความดึงดูดใจของลูกค้าได้รับความสวยงามปลูกในแปลงปลูกต้นกล้วยพารา

ภาพที่ 5 แสดง แนวทางส่งเสริมการดูแลรักษาพันธุ์กล้วยพารา

อภิปรายผล

วิธีการเพาะกล้วยพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านการสร้างแปลงกล้วยพารา และ ด้านการเตรียมดิน คือ มีการทำแปลงกล้วยพาราต้องรอบคอบมีระเบียบในการจัดทำแปลงกล้วยพาราให้ได้ผลและประสบความสำเร็จในการทำแปลงกล้วยพาราจะได้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ส่วนการเตรียมเพาะกล้วยพาราให้ได้ผลดีตามที่ต้องการควรเตรียมเพาะกล้วยพาราตามขั้นตอนในการเพาะปลูกแปลงต้นกล้วยคือต้องเตรียมต้นกล้วยพาราให้พร้อมที่จะปลูกจัดหาอุปกรณ์ให้พร้อมที่จะเพาะกล้วยพาราให้ได้ผลดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พนม เกิดแสง ศึกษาเรื่องวิธีการเพาะกล้วยพารา 3 วิธี พบว่า 1) การเตรียมพื้นที่แปลงต้นกล้วยพารา ได้กล่าวว่า ปรับพื้นที่โดยการไถพรวน อย่างน้อย 3 ครั้ง เพื่อกำจัดวัชพืช เศษไม้ เพื่อให้พื้นที่เรียบเตียน สะอาด ร่วนซุย ง่ายต่อการเพาะเมล็ด 2) เมล็ดกล้วยพาราที่นำมาเพาะ คือ เมล็ดที่นำมาเพาะต้องเก็บใหม่ๆ อายุเมล็ดอย่างน้อย 7 วัน (นับจากที่ร่วงจากต้น) (พนม เกิดแสง, 2554)

ด้านการวางแผนผังแปลงกล้วยพารา คือ ควรเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมเป็นพื้นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกต้นกล้วยพาราและเหมาะสมกับพื้นที่ที่ต้องการในการทำแปลงกล้วยพารา และมีการจัดพื้นที่ที่เหมาะสมให้เหมาะแก่การเพาะปลูกแปลงกล้วยพาราเลือกพื้นที่ราบ และถึงกับน้ำเช่นการรดน้ำต้นแปลงกล้วยพารา ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของ สุวัฒน์ เปี่ยมปัจจัย ศึกษาเรื่องวิธีการเพาะกล้าอย่างพารา ได้กล่าวว่า แปลงกล้าอย่างแต่ละแปลงย่อย ไม่ควรมีพื้นที่เกิน 1 ไร่ หากเป็นการให้น้ำแบบระบบสปริงเกอร์ ควรจัดขนาดแปลงเข้ากับระบบน้ำ และรอบแปลงให้มีคุณภาพ (สุวัฒน์ เปี่ยมปัจจัย, 2557)

ด้านวิธีการปลูก คือ ควรดูแลทำความสะอาดต้นกล้าอย่างพาราด้วยการดูแลการ รดน้ำ ทำความสะอาดให้ต้นกล้าอย่างมีคุณภาพที่ดีควรดูแลรักษาต้นกล้าอย่างพาราด้วยการรดน้ำ อยู่สม่ำเสมอทุกวันเพื่อให้ต้นกล้าอย่างพาราที่มีความแข็งแรงมีการดูแลรักษาทำความสะอาด ในแปลงต้นกล้าอย่างพาราเพื่อให้ต้นกล้าอย่างพารา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศนันท์ กรณ์ โสทธิพันธุ์ ศึกษาเรื่องวิธีการเพาะกล้าอย่างพารา ได้กล่าวว่าวิธีการปลูก คือ มีอยู่คือการปลูกด้วยเมล็ดสดให้ได้คุณภาพและประสิทธิภาพ (ศนันท์ กรณ์ โสทธิพันธุ์, 2559)

ด้านการกำจัดวัชพืช คือ กำจัดวัชพืชในแปลงต้นกล้าอย่างพาราด้วยวิธีใดควรกำจัดวัชพืชในแปลงต้นกล้าอย่างพาราเพื่อให้แปลงสะอาดและจะทำให้ต้นกล้าอย่างพาราเจริญเติบโตเต็มที่ตามวัยการกำจัดวัชพืชในแปลงต้นกล้าอย่างพาราควรดูสถานที่ว่าเหมาะสมกับการกำจัดวัชพืชแบบไหนเช่นถอนหญ้าในแปลงต้นกล้าอย่างพารา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ เปี่ยมปัจจัย ศึกษาเรื่องวิธีการเพาะกล้าอย่างพารา พบว่าการกำจัดวัชพืช ได้กล่าวว่า จะต้องมีการกำจัดวัชพืชให้สะอาดดูเรียบร้อยเหมาะสมแก่การเพาะปลูก (สุวัฒน์ เปี่ยมปัจจัย, 2557)

ด้านการใส่ปุ๋ย คือ การใส่ปุ๋ยต้นกล้าอย่างพารามีการใส่ปุ๋ยต้นกล้าอย่างพารา 1 ครั้ง ต่อ 1 สัปดาห์เพื่อให้ต้นกล้าอย่างพารามีคุณภาพควรใส่ปุ๋ยต้นกล้าอย่างพาราให้เหมาะสมกับปริมาณต้นกล้าอย่างพาราเพื่อคุณภาพต้นกล้าอย่างพารา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศราพันธ์ ชูชุก ศึกษาเรื่องวิธีการเพาะกล้าอย่างพารา ได้กล่าวว่า การใส่ปุ๋ย คือ เมื่อต้นกล้าอย่างเจริญเติบโตสักระยะหนึ่งแล้ว ควรใส่ปุ๋ยเป็นระยะเพื่อให้ได้ต้นกล้าที่แข็งแรงและสมบูรณ์ (อิสราพันธ์ ชูชุก, 2548)

สภาพปัญหาในการเพาะกล้าอย่างพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหาโรคระบาด คือ การเกิดโรคราดำในแปลงต้นกล้าอย่างพาราเกิดจากหอยทาก และฝนตกยาวนานติดต่อกันหลายวันทำให้ต้นกล้าอย่างพาราไม่โดนแดดจึงเกิดโรคราดำในแปลงต้นกล้าอย่างพาราเมื่อเกิดโรคราดำเพราะฝนตกติดต่อกันยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ กาญจนนา ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการเพาะกล้าอย่างพารา ได้กล่าวว่า 1) สาเหตุเกิดจากเชื้อรา 2) ลักษณะอาการของโรคมักพบกับต้นกล้าอย่างพารา (ประสิทธิ์ กาญจนนา, 2555)

ปัญหาภัยธรรมชาติ และ ปัญหาเงินทุนหมุนเวียน คือ ปัญหาสภาพแวดล้อมต่อการเจริญเกิดขึ้นเมื่อฝนตกมากติดต่อกันหลายวันต้นกล้าอย่างพาราไม่โดนแดดทำให้เกิดโรคจากภัยธรรมชาติในแปลงปลูกต้นกล้าอย่างพารา และปัญหาภัยธรรมชาติเกิดจากต้นกล้าอย่างพาราโดนแดด และ ปัญหาเงินทุนหมุนเวียนเกิดจากเงินสะสมแล้วเอาเก็บมาลงทุนในการ

หมุนเวียนเงินให้เป็นระบบเกี่ยวกับการเพาะกล้ายางพาราในแปลงปลูกต้นกล้ายางพาราเพื่อใช้จ่ายให้ได้อย่างพอเพียงในการเพาะปลูกแปลงกล้ายางพาราให้ได้มีผลอย่างเป็นประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกอร เวทการ ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการเพาะกล้ายางพาราโรคราดำ ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญของเชื้อราโรคราดำ แปลงปลูกต้นกล้ายางพารา อีกทั้งปัญหาเงินทุนหมุนเวียนเกิดจากเงินสะสมแล้วเอาเก็บมาลงทุนในการหมุนเวียนเงิน (กนกอร เวทการ, 2556)

ปัญหาการซื้อขายต้นกล้ายางพารา คือ ปัญหาซื้อขายต้นกล้ายางพารามีคนมาซื้อพร้อมกันเวลาเดียวกันทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาแม่ค้าดูลูกค้าไม่ทันเกิดปัญหาตามมาเมื่อลูกค้ามาพร้อมกันในเวลาเดียวกันในการมาซื้อต้นกล้ายางพาราไปปลูก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ เปี่ยมปัจจัย ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการเพาะกล้ายางพาราซื้อขายต้นกล้ายางพารา ได้กล่าวว่า ซื้อขายต้นกล้ายางพารามีคนมาซื้อพร้อมกันเวลาเดียวกันทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาแม่ค้าดูลูกค้าไม่ทันเกิดปัญหา (สุวัฒน์ เปี่ยมปัจจัย, 2557)

แนวทางส่งเสริมการพัฒนาต้นกล้ายางพารา กรณีศึกษากลุ่มยางทุ่งพันธุ์ หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวทางส่งเสริมแก้ไขปัญหาโรครระบาด คือ ควรรดน้ำหมันดูแลต้นกล้ายางพาราไม่ให้เกิดโรครระบาดในแปลงปลูกต้นกล้ายางพาราควรดูแลต้นกล้ายางพาราอยู่เสมอทุกวัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นุชนารถ กังพิสตาร ศึกษาเรื่องแผ่นหมุ่แนะนำการใช้ปุ๋ยยางพาราตามพื้นที่ปลูก ได้กล่าวว่าควรรดน้ำหมันดูแลต้นกล้ายางพาราไม่ให้เกิดโรครระบาดในแปลงปลูกต้นกล้ายางพารา (นุชนารถ กังพิสตาร, 2553)

แนวทางส่งเสริมการดูแลรักษาพันธุ์กล้ายางพาราต่อภัยธรรมชาติ และ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเงิน คือ ควรดูแลแปลงปลูกต้นกล้ายางพาราให้ได้ผล มีประสิทธิภาพในการปลูก และหมันดูแลรักษาให้ได้ผลประโยชน์ตามที่ต้องการเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ และเงินเป็นตัวหมุนเวียนในการลงทุนเพาะปลูกต้นกล้ายางพาราให้ได้ผลสำเร็จตามที่ต้องการให้ต้นกล้ายางพาราได้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระวัฒน์ เพ็ชรฉกรรจ์ ศึกษาเรื่องการบำรุงดูแลรักษาต้นกล้ายางพารา ได้กล่าวว่า ควรดูแลแปลงปลูกต้นกล้ายางพาราให้ได้ผลได้ผลมีประสิทธิภาพในการปลูกต้นกล้ายางพารา อีกทั้ง เงินเป็นตัวหมุนเวียนในการลงทุนเพาะปลูกต้นกล้ายางพาราให้ได้ผลสำเร็จ (วีระวัฒน์ เพ็ชรฉกรรจ์, 2560)

แนวทางส่งเสริมเครือข่ายการตลาด คือ การที่จะปลูกต้นกล้ายางพาราในแปลงต้นกล้ายางพาราปลูกในแปลงยางเพื่อความสวยงามแก่ลูกค้าที่ซื้อต้นกล้ายางพาราเพื่อความดึงดูดใจของลูกค้าได้รับความสวยงามปลูกในแปลงปลูกต้นกล้ายางพารา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ กาญจนนา ศึกษาเรื่องจุดมุ่งหมายการพัฒนาการสวนยาง ได้กล่าวว่า การที่จะเพาะปลูกต้นกล้ายางพาราในแปลงต้นกล้ายางพาราปลูกส่งขายให้ลูกค้าให้ได้ผล (ประสิทธิ์ กาญจนนา, 2555)

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาดันกล้วยาพาราเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน เป็นการพัฒนาดันกล้วยาพาราเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางดังนี้ การคัดเลือกสายพันธุ์ การเตรียมแปลงเพาะ การเพาะเมล็ด การดูแลต้นกล้า การดูแลต้นยาง การแปรรูปผลผลิต และการส่งเสริมอาชีพจัดการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการเพาะปลูกและการแปรรูปยางพารา เพื่อส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แนวทางการพัฒนาดันกล้วยาพาราเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

บทความเรื่องกล้วยาพันธุ์ดี : แนวทางการพัฒนาดันกล้วยาพาราเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษากลุ่มยางพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอกงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้ผู้ศึกษามีความรู้ในเรื่องการเพาะกล้วยาพารา ให้มีการเพาะกล้วยาพาราอย่างจริงจังโดยเน้นการทำเกษตรให้มากที่สุดและมีการจัดการเพาะกล้วยาพาราให้ถูกต้องและยาวนาน อีกทั้งยังส่งเสริมในเรื่องของความพร้อมด้านความรู้ และการลงทุน ส่งเสริมให้มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน รวมทั้งมีการวางแผนการผลิตที่ดี เพื่อให้สามารถจำหน่ายในช่วงที่การเพาะกล้วยาพารามีราคาดี และมีต้นทุนในการผลิตต่ำที่สุด ข้อเสนอแนะ 1) ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเพาะกล้วยาพาราเพื่อสร้างอาชีพ กรณีศึกษากลุ่มยางพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอกงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควรศึกษาเรื่อง การเพาะกล้วยาพาราเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร กรณีศึกษากลุ่มยางพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอกงใหญ่

จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ควรศึกษาเรื่อง การพัฒนาช่องทางการจำหน่ายต้นกล้าอย่างพารา เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร ผู้เพาะกล้าอย่างพารา กรณีศึกษากลุ่มยางพาราพันธุ์ดี หมู่ที่ 3 บ้านไสเทียม ตำบลปรัก อำเภอกงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- กนกกร เวทการ. (2556). การศึกษากระบวนการเข้าสู่กลุ่มอาชีพเสริมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลลาดชะโด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- การยางแห่งประเทศไทย. (2563). ประกาศการยางแห่งประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://www.raot.co.th>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). คนติดตายาง. เรียกใช้เมื่อ 7 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local>
- นุชนารถ กังพิสดาร. (2553). การใช้ปุ๋ยยางพาราตามค่าวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ประสิทธิ์ กาญจนนา. (2555). ยางพารากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และระบบเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางพาราภาค. เรียกใช้เมื่อ 14 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.gotoknow.org/posts>
- พนม เกิดแสง. (2554). สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2562 จาก <http://www.eto.ku.ac.th/media/index.html>
- วีระวัฒน์ เพ็ชรฉกรรจ์. (2560). กล้ายางพาราระยองดอทคอม. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.xn--12cma0ibfl2ezaqb7y.com/>
- ศันท์กรณ โสทธิพันธุ์. (2559). ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ เปี่ยมปัจจัย. (2557). การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: การบริหารจัดการปัญหาแห่งแล้ง. วารสารรัฐศาสตร์, 57(1), 53-67.
- อารมณ ไรจน์สุจิตร์. (2541). โรครากขาวของยางพาราและแนวทางการควบคุมโดยชีววิธี. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาร์วายทีไนน์. (2561). เปิดนวัตกรรมใหม่ขยายพันธุ์ยาง (ออนไลน์). เรียกใช้เมื่อ 14 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.ryt9.com/s/nnd/2885876>
- อิสราพันธ์ ชูชุกิ. (2548). การศึกษาอาชีพเสริมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลลาดชะโด. เรียกใช้เมื่อ 19 ตุลาคม 2562 จาก http://digital_collect.

เจ้าแม่กวนอิม: พัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมของชุมชนสุนทร
นนท์ในบ้าน ตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง*
GUANYIN: THE BACKGROUND OF FAITH AND RITUAL'S OF BAN-
SUNTHORN COMMUNITY YAN TA KHAO SUB-DISTRICT YAN
TA KHAO DISTRICT TRANG PROVINCE THAILAND

เพชรวารารณ์ กอบกิจ

Petchwaraporn Kobkit

เชษฐา มุหะหมัด

Chettha Muhammad

บุญยิ่ง ประทุม

Boonying Pathum

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: udomsak_dec@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม 2) ศึกษาสภาพปัญหาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม และ 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมของชุมชนสุนทรนนท์ในบ้าน ตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวกับในเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม จำนวน 15 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และนำเสนอข้อมูลในเชิงการพรรณนา ผลจากการศึกษา พบว่า 1) พัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ความเชื่อเรื่องนี้ เป็นความเชื่อส่วนบุคคล เกิดความเชื่อในกรณีเจ้าแม่กวนอิมประทับทรง เพื่อรักษาคนไข้ ทำนายดวงชะตา ความเชื่อเรื่องคนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมห้ามกินเนื้อวัว 2) สภาพปัญหาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ในยุคที่มีความเจริญของระบบการรักษาทางแพทย์เป็นปัญหาต่อการพึ่งพาเจ้าแม่กวนอิมล

*Received 2 December 2021; Revised 26 December 2021; Accepted 28 December 2021

ดลง ขาดความสนใจในการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ความเชื่อที่แตกต่างกันทำให้ครอบครัวเกิดการขัดแย้ง การรักษาศีลที่เคร่งครัดทำให้ผู้ที่นับถือยากต่อการปฏิบัติ 3) แนวทางการส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ด้านจิตใจ ส่งเสริมให้ผู้อื่นรู้จักคิด มีสติ เพื่อไม่ตกเป็นทาสของความหลงผิด ด้านการสืบทอด เผยแพร่ให้กับกลุ่มคนใกล้เคียง ปลุกฝังให้คนรุ่นหลังได้เห็นความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว คำนึงถึงความรู้สึกของคนในครอบครัวเป็นหลัก ด้านสังคม ส่งเสริมให้คนในสังคมเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมมากขึ้น

คำสำคัญ: เจ้าแม่กวนอิม, พัฒนาการความเชื่อ, พัฒนาการพิธีกรรม, ชุมชนสุนทรนนท์ในบ้านย่านตาขาว จังหวัดตรัง

Abstracts

The purposes of this research were to study the background of faith and Ritual's about Guanyin of Ban-Sunthornon Community. Study to The problem of Beliefs and Ritual's about Guanyin of Ban-Sunthornon Community. And study to Guidelines for promoting Beliefs and Ritual's about Guanyin of Ban-Sunthornon Community Yan Ta Khao Sub-District Yan Ta Khao District Trang Province Thailand. Using qualitative research methodology. The research found that 1. Develop your Beliefs and Rituals about Guanyin found that the Background of faith about Guanyin Elders told a legend about Guanyin that Guanyin was Originally the daughter of the City Lord of the Qing Lin Kingdom. She was a beautiful woman that was a target for all princes, But she did not wish to have a mate. Until the cause of being deported from the city Still, he was always threatened by his father. Until the father fell seriously ill and incurable. Her daughter knew the above. Therefore relinquished both eyes and arms To be used as a medicine for the treatment of the father until recovering from the illness She is therefore called a person of mercy, selflessness and gratitude until the respect and faith of the general public. Even Ban-Sunthornon Community has been influenced by belief and inherited until the present time 2. The problems Beliefs and Rituals about Guanyin found that 1) In the age of prosperity, the modernization of the medical system has been a problem that has decreased dependence on Guanyin. 2) Lack of interest in inheritance from generation to generation 3)

Different belief systems may lead to family conflicts and less family relationships 4) As a result of the strict precepts of Guanyin, which is often difficult to follow. 3. Guidelines for promoting Beliefs and Rituals about Guanyin found that 1) The promotion of the psyche Family institutions should be promoted to build relationships or seek out family activities. 2) Promotion of succession Should start by spreading it to people near you And gradually spread to the outside group And cultivate ideas for future generations to recognize the importance. 3) Promote family relationships. The feelings of the family must be considered primarily. 4) Social promotion. Should encourage people in society to share and learn On issues related to beliefs and rituals more.

Keywords: Guanyin, Background of faith, Background of Ritual, Ban-Sunthornon Community Yan Ta Khao Sub-District Yan Ta Khao District Trang Province Thailand

บทนำ

เจ้าแม่กวนอิมเป็นที่นับถือมากที่สุดของชาวจีนในไทย หรือแม้แต่ชาวไทย และชาวจีนแต่จีวเรียกขานนามของพระนางว่า กวนซีอินผ่อสัก หรือพระโพธิสัตว์กวนอิม บ้างก็กล่าวว่าพระโพธิสัตว์องค์นี้ถูกสร้างขึ้นมา ไม่ได้มีตัวตนอยู่จริง แต่เมื่อมีผู้มากราบไหว้บูชามากมาย จึงพยายามผูกเป็นเรื่องให้เข้ากับประวัติศาสตร์จีน แต่มีเรื่องเล่าถึงความเป็นมาเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย กล่าวถึงการเป็นพระธิดาของพระราชาองค์หนึ่ง อยู่ในประวัติศาสตร์จีน พระนางนั้นเดิมเป็นพระธิดาของพระเจ้าเมี่ยวจวง ทรงพระนามว่า เมี่ยววชาน ทรงฝึกฝนในพระพุทธศาสนาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ไม่ยอมเข้าสู่พิธีอภิเษกสมรสตามพระราชประสงค์ของพระบิดา ต่อมาได้เทพทางศาสนาเต๋า คือ เทพไท่ไปซิงจวินชี้แนะ จึงได้บำเพ็ญกรรมมีจิตตรัสรู้เป็นพระโพธิสัตว์ ทางศาสนาเต๋าริเรียกขานพระนามว่า “ฟี่ลั่วตั้งเทียนตี้หวาง” หรือ “หยวนทงมู่จ้ายเทียนจุน” พระโพธิสัตว์กวนอิมเป็นที่นับถือของชาวจีนมาก และด้วยศาสนาพุทธและศาสนาเต๋าล้วนเข้าไปสู่วิถีชีวิตของชาวจีนอย่างแยกกันไม่ออก พระโพธิสัตว์กวนอิมของศาสนาพุทธจึงกลายเป็นเทพของศาสนาเต๋ไปด้วย เจ้าแม่กวนอิมแท้จริงแล้ว คือ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ที่มีรูปร่างเป็นชายสง่างาม สามารถพบเห็นรูปจำลองได้หลายองค์ที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นศิลปะสมัยศรีวิชัย นอกจากนี้ในศิลปะเขมร และศิลปะจีนในช่วงแรก พระโพธิสัตว์องค์นี้ก็มีรูปร่างเป็นชายหรือในประเทศจีนช่วงแรก (ศูนย์การสื่อสารนานาชาติแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554)

พระโพธิสัตว์กวนอิมหรือเจ้าแม่กวนอิม เดิมเป็นเทพธิดาซึ่งต้องการช่วยปลดปล่อยทุกข์ภัยแก่มวลมนุษยชาติในชาติสุดท้าย จึงจุติลงมาในโลกมนุษย์ นามว่า “เจ้าหญิงเมี่ยวซ่าน” เป็นพระราชธิดาองค์เล็กของกษัตริย์แห่งอาณาจักรซิงหลิง พระนามว่า พระเจ้าเมี่ยวจวง กับพระนางเซียวหลิน มีพระพี่นาง 2 พระองค์ คือ เจ้าหญิง เมี่ยวอิม และเจ้าหญิงเมี่ยวหยวน ในเยาว์วัยเจ้าหญิงเมี่ยวซ่าน ทรงเป็นพุทธมามกะ รู้ลึกซึ้งในหลักธรรมและบำเพ็ญภาวนา เพื่อให้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งหลาย และเจ้าหญิงเมี่ยวซ่าน ทรงได้ออกบวชในวันที่ 19 เดือน 9 แต่พระเจ้าเมี่ยวจวงไม่เห็นด้วย จึงบังคับให้เลิกราชบุตรเขย เพื่อจะได้สืบทอดราชบัลลังก์ต่อไป แต่เจ้าหญิงเมี่ยวซ่านทรงไม่สนเรื่องลาภ ยศ อันจอมปลอม ถึงแม้จะถูกบิดา แต่พระองค์ก็ไม่เคยนึกโกรธเคือง ต่อมาเจ้าหญิงสามพระองค์ได้ถูกขับไปทำงานหนักในสวนดอกไม้ ทั้งนี้เพื่อให้ทรมานและเปลี่ยนความตั้งใจ แต่ก็มีเหล่ารุกขเทวดามาช่วยทำแทนให้ทั้งหมด เมื่อพระเจ้าเมี่ยวจวงเห็นว่าไม่ได้ผล จึงรับสั่งให้หัวหน้าแม่ชีนำเจ้าหญิงทั้งสามไปอยู่ที่วัดนกยูงขาว และให้อาณาของแม่ชีทั้งวัดมอบให้เจ้าหญิงเมี่ยวซ่านทำพระองค์เดียว แต่พระองค์มีพระทัยเด็ดเดี่ยว ไม่เกี่ยงงานการต่าง ๆ ก็มีเหล่าเทพารักษ์มาช่วยทำแทนให้อีก (สุทิน ทองสีเหลือง, 2539)

ในปัจจุบันพิธีกรรมการเข้าทรงเป็นอีกพิธีกรรมหนึ่งที่ก่อเกิดมาจากความเชื่อความศรัทธาเป็นพิธีกรรมที่ถือได้ว่ามีอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว แม้ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เทคโนโลยีจะก้าวล้ำสมัยขนาดไหน แต่พิธีกรรมที่ว่านี้ก็ยังคงอยู่คู่กับคนในสังคมไทยเหมือนกับคนในสังคมไทย มีความเชื่อที่ฝังรากลึกในเรื่องของทัศนคติความเชื่อดั้งเดิมอย่างนี้อยู่มาก จะด้วยเพราะสาเหตุใดก็แล้วแต่ที่ยังคงให้พิธีกรรมนี้ยังคงสืบทอดอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ ร่างทรงส่วนใหญ่มีอิทธิพลตามตำนานเล่าขาน ประวัติศาสตร์ยาวนานที่สั่งสมสืบทอดกันมาหรือมาจากวรรณคดีต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนในสังคม พิธีกรรมการเข้าทรงซึ่งถือว่าพิธีกรรมด้านเวทมนต์ไสยศาสตร์ที่ส่วนทางกับกระแสสังคมในยุคปัจจุบันทำให้ผู้คนนับถือและศรัทธาได้ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะความเชื่อที่ฝังรากลึกของคนไทย ในเรื่องของความศรัทธาซึ่งเป็นเรื่องที่ยากจะอธิบายได้ และเพราะเป็นเรื่องที่ยากจะอธิบายได้หลักทางวิทยาศาสตร์ ก็ไม่สามารถหาเหตุและผลมาอธิบายให้สอดคล้องได้จึงทำให้ความเชื่อและศรัทธาในสิ่งที่เหนือธรรมชาติยังเป็นเรื่องที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นและไม่อาจจะทำให้คนไทยเปลี่ยนความคิดในเรื่องนี้ไปได้เลย ตราบใดที่ไม่สามารถหาคำอธิบายได้ พิธีกรรมที่ว่านี้ยังคงอยู่ในจิตใจของคนไทย และบางครั้งเมื่อหลักวิทยาศาสตร์หรือหลักความเป็นจริงต่างไม่สามารถช่วยเหลือพวกเขาได้ บุคคลบางจำพวกก็พึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มองไม่เห็นขอความช่วยเหลือในสิ่งที่ตนเองต้องการ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2552)

ในพื้นที่ตำบลย่านตาขาวเป็นพื้นที่ที่มีผู้นับถือพระโพธิสัตว์จำนวนมาก โดยเฉพาะเจ้าแม่กวนอิมปางนั่งบนดอกบัว ทรงอยู่ในปางประทานพร เป็นปางที่เพ็งบ่าเพญ่ บารมีสำเร็จ พระแม่กวนอิมปางบนดอกบัวนี้ เหมาะสำหรับอธิษฐานขอพร และขอให้ ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข นับเป็นพระโพธิสัตว์องค์สำคัญของพุทธศาสนาหายาน และมีผู้คนจำนวนมากเลื่อมใสศรัทธาในพระโพธิสัตว์องค์นี้มากมายทั่วโลก แทบในทุกทวีปก็ว่าได้ ด้วยทรงมีเมตตาต่อนกอนันต์ประการ ทรงพระกรุณาต่อสรรพสัตว์ผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ด้วยเชื่อมั่นว่าด้วยพระญาณบารมีของพระโพธิสัตว์กวนอิมจะคุ้มครองปกป้อง ปกป้อง และให้ประสบความสำเร็จในทุกประการ อีกทั้งปลอดภัยจากอุบัติเหตุทั้งหลายทั้งปวง สมหวังในสิ่งที่ตนเองพึงปรารถนา (Horoworld, 2563) ในปัจจุบันความเชื่อเรื่องเจ้าแม่กวนอิม เกิดความเชื่อที่หลากหลาย และแต่ละพื้นที่มีความเชื่อไม่เหมือนกัน รวมทั้งการประกอบพิธีกรรมอาจดูเป็นเรื่องงมงาย ไม่น่าเชื่อถือ จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา พัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมของชุมชนสุนทรนนท์ในบ้าน ตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง เพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์ พัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรม สภาพปัญหาความเชื่อและพิธีกรรม และเสนอแนวทางการส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม นำผลที่ศึกษาเป็นกรณีในการประกอบพิธีกรรมที่ถูกต้องและมุมมองความเชื่อที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ ที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมของชุมชนสุนทรนนท์ในบ้าน ตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมของชุมชนสุนทรนนท์ในบ้าน ตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมของชุมชนสุนทรนนท์ในบ้าน ตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง\

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 ท่าน โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็นกลุ่มดังนี้ ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มร่างทรงพระโพธิสัตว์เจ้าแม่กวนอิม จำนวน 1 คน ที่มีความเลื่อมใส ศรัทธา และเป็นທີ່เคารพนับถือของผู้คนในพื้นที่

กลุ่มที่ 2 กลุ่มพี่เลี้ยงร่างทรงพระโพธิสัตว์เจ้าแม่กวนอิม จำนวน 3 คน โดยเลือกจากการเป็นญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดกับร่างทรงและมีความศรัทธาต่อเจ้าแม่กวนอิม

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ประกอบการพิธีกรรม จำนวน 3 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญในเฉพาะด้านทำพิธีกรรม

กลุ่มที่ 4 กลุ่มเตรียมอุปกรณ์ในการทำพิธีกรรม จำนวน 2 คน เนื่องจากมีความรู้ในการเตรียมอุปกรณ์ในการทำพิธีกรรม

กลุ่มที่ 5 ประชาชนในพื้นที่ที่เลื่อมใสศรัทธา จำนวน 5 คน เนื่องจากมีความเคารพนับถือ ศรัทธา และมาใช้บริการอยู่เป็นประจำ

กลุ่มที่ 6 ผู้นำศาสนา จำนวน 1 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่ให้ความรู้ในเรื่องความเชื่อของแต่ละศาสนา

2. เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็น แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ซึ่งประเด็นในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ พัฒนาการและลักษณะของความเชื่อ ความเป็นมา ลักษณะของพิธีกรรม และการประกอบพิธีกรรม เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยให้ตรงประเด็นมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ผู้วิจัยใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยศึกษาและค้นคว้าพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูล และประมวลข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของเจ้าแม่กวนอิม

3.1.2 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นพัฒนาการและลักษณะของความเชื่อจะทำให้ทราบถึงความเป็นมา การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์โครงสร้างกับกลุ่มประชาชนที่เลื่อมใสศรัทธาและผู้นำศาสนา และนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิมในพื้นที่

3.2 การศึกษาพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ผู้วิจัยใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นพิธีกรรมดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงความเป็นมา ลักษณะของพิธีกรรม การ

ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มร่างทรง มาวิเคราะห์ให้เห็นถึงพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิม

3.2.2 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าทรงของเจ้าแม่กวนอิม ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพี่เลี้ยง กลุ่มผู้ประกอบพิธีและกลุ่มที่เตรียมอุปกรณ์ พร้อมจดบันทึกข้อมูลและทำการบันทึกเสียงเพื่อเป็นการเก็บข้อมูล

3.2.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะพิธีกรรม พร้อมการนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพแบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการจำแนกข้อมูลแต่ละกลุ่มตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยวางไว้ และหลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลในเชิงการพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. พัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม

พัฒนาการความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมเกิดมาตั้งแต่อดีตโดยมีพัฒนาการจากคนที่เชื่ออยู่แล้วนำไปเผยแพร่ต่อจนมีคนอื่นเชื่อและนับถือเป็นทอด ๆ มา มีจุดเริ่มต้นในอดีตเจ้าแม่กวนอิมเป็นคุณธรรม เป็นลูกสาวของเจ้าเมืองในประเทศจีน เป็นผู้หญิงที่สวยงามจนเจ้าชายเมืองอื่นอยากได้มาเป็นคู่ครอง แต่เจ้าหญิงไม่อยากแต่งงาน จนทำให้ทะเลาะกับเจ้าเมือง (พ่อ) อย่างรุนแรงจนเจ้าหญิงถูกไล่ออกจากเมือง พ่อของเจ้าหญิงส่งทหารไปคุกคามเจ้าหญิงทุกวันเพื่อต้องการให้เจ้าหญิงกลับมาแต่งงาน แต่แล้วก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเจ้าหญิงได้ เมื่อเวลาผ่านไปเจ้าเมือง (พ่อ) ก็ล้มป่วยลงจนดวงตามือบอด และแขนขาไร้เรี่ยวแรงตามหมอมารักษาเป็นร้อยเป็นพันก็ไม่สามารถรักษาให้หายได้ จนกระทั่งเจ้าหญิงมาช่วยรักษาเจ้าเมือง (พ่อ) รักษาโดยการมอบดวงตาและแขนให้พ่อของตัวเอง เทพเจ้าได้เห็นว่าเจ้าหญิงกตัญญูและมีบุญวาสนามอบดวงตาและแขนให้เจ้าหญิง และเจ้าหญิงได้บำเพ็ญตนเองเป็นเวลานานหลายร้อยปีจนบรรลุปะเป็นพระโพธิสัตว์ได้ออกช่วยชาวบ้านที่ลำบาก หลังจากนั้นพ่อของเจ้าหญิงได้เห็นความดีเกิดความเลื่อมใสในตัวเจ้าหญิง ในเรื่องพัฒนาการความเชื่อเรื่องเจ้าแม่กวนอิม โดยได้มีพัฒนาการความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิม ความเชื่อเรื่องนี้ของแต่พื้นที่และแต่ละวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน ความเชื่อเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ความเชื่อในกรณีเจ้าแม่กวนอิมประทับทรง คนที่นับถือ

เจ้าแม่กวนอิม จะเชื่อเรื่องการประทับทรง “กวนอิม” แต่คนที่ไม่นับถือเจ้าแม่กวนอิม จะไม่เชื่อเรื่องนี้ เนื่องจากวัฒนธรรมการเข้าทรงอาจจะไม่เกี่ยวกับศาสนาแต่เป็นความเชื่อลัทธิชินโต ความเชื่อและความศรัทธาในเรื่องเจ้าแม่กวนอิมได้หลอมรวมกับความเชื่ออื่น ๆ ผสมผสานมายาวนาน จึงได้มีการทรงกวนอิมและเทพอื่น ๆ ให้เห็นทั่วไป ส่วนความเชื่อเรื่อง เจ้าแม่กวนอิมไม่ให้กินเนื้อวัว เกิดขึ้นมาในภายหลัง เนื่องจากการเผยแพร่ เรื่อง เจ้าแม่กวนอิม มีการนำมาเผยแพร่ เมื่อ 30-40 ปีก่อน นำเสนอว่า เสด็จพ่อของเจ้าแม่กวนอิม มาเกิดใหม่เป็นวัว เจ้าแม่จึงไม่ฉันเนื้อวัว จนทำให้ผู้ที่เชื่อและศรัทธาเชื่อเรื่องนี้กัน และเชื่อว่าคนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมห้ามกินเนื้อวัว ส่วนในเรื่องพัฒนาการพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม คือ จากความเชื่อที่ว่า การที่ท่านได้บำเพ็ญเพียร สะสมบารมี ไปเรื่อย ๆ จนได้กลายเป็นพระอวโลกิเตศวรที่มีบุญและบารมีมาก จนได้ช่วยเหลือชาวบ้านมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากที่เคยให้พร ออกโปรด (ออกเยี่ยมประชาชน) ชาวบ้านได้มีบารมีสูงขึ้นจึงได้เข้าประทับร่างทรงเพื่อช่วยชาวบ้านมากขึ้น ภายหลังมีการพัฒนาเกี่ยวกับพิธีกรรม เช่น การประทับร่างทรง “กวนอิม” เพื่อประกอบพิธีกรรม หรือ การรักษาคนไข้ การทำนายดวงชะตา และการจัดงานสมโภชวันประสูติ แม่กวนอิมมหาโพธิสัตว์ โดยมีพิธีการลุยไฟ เป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นความเชื่อสืบต่อมาให้คนรุ่นหลังได้สืบทอด

2. สภาพปัญหาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม

2.1 ปัญหาด้านจิตใจ

พิธีกรรมที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม จะมีพิธีกรรมดังต่อไปนี้ เช่น การดูดวง รักษาคนไข้ การให้ขอพร การดูฤกษ์ยาม ซึ่งโดยรวมส่วนใหญ่จะเชื่อการทำพิธีกรรมเหล่านี้แบบไม่คิดไตร่ตรองจนกลายเป็นความงมงาย เช่น การดูดวง คนในชุมชนมักจะเชื่อในสิ่งที่ถูกทำนายจนนำไปสู่การคิดมาก

2.2 ปัญหาการสืบทอด

ความทันสมัยใหม่ด้านเทคโนโลยีและความเจริญที่ก้าวหน้าในโลกปัจจุบัน ทำให้เยาวชนเกิดความสนใจและหันไปเพิ่มคุณค่าทางเทคโนโลยีแทนการเพิ่มคุณค่าทางด้านความเชื่อและพิธีกรรม เมื่อไรซึ่งคุณค่าก็นำไปสู่การไร้ซึ่งการสืบทอด

2.3 ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความเชื่อและพิธีกรรมเป็นพิธีที่ศักดิ์สิทธิ์ ด้วยเหตุนี้ความเชื่อจึงเป็นความเชื่อส่วนบุคคลที่ต้องใช้วิจารณญาณ เมื่อคนในครอบครัวชักจูงเข้ามาเพื่อต้องการให้สมาชิกในครอบครัวเชื่อและปฏิบัติตามย่อมถือว่าการบังคับ เพราะคนในครอบครัวย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หากขัดแย้งกันก็จะนำไปสู่การทะเลาะวิวาทจนเกิดเป็นปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ลดน้อยลง

2.4. ปัญหาด้านสังคม

การชักชวนผู้อื่นให้เกิดความงมงายไปในทางที่ผิด เป็นสาเหตุให้สังคมเกิดความวุ่นวาย ความขัดแย้ง และความไม่พอใจ ซึ่งหลายแง่มุมจะเห็นได้ว่าไม่เพียงมีแค่ความงมงาย แต่ยังมีความแตกต่างระหว่างศาสนาจีน และศาสนาไทย เหตุเพราะแต่ละศาสนามีความเชื่อและการปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน รวมไปถึงความคิดเห็น ทศนคติ และการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน สาเหตุที่เกิดการไม่ยอมรับคือ การรับประทานอาหารเป็นต้น อาทิ เช่น ศาสนาจีนจะไม่รับประทานเนื้อวัว แต่ศาสนาไทยจะรับประทานเนื้อวัว ซึ่งข้อแตกต่างนี้ทำให้เกิดความไม่สมดุลกันภายในสังคม ชักนำไปสู่การทะเลาะและเกิดเป็นปัญหาสังคม

3. แนวทางการส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม

3.1 แนวทางการส่งเสริมด้านจิตใจ

ความเชื่อที่เกิดจากการหลงผิด การยึดติด ไม่ปล่อยวาง ควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้อื่นรู้จักคิด รู้จักมีสติ เพื่อไม่ตกเป็นทาสของความหลงผิด ความงมงาย รวมไปถึงการพูด การอธิบายให้ชัดเจนว่าควรเชื่ออยู่บนรากฐานของความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท

3.2 แนวทางการส่งเสริมด้านการสืบทอด

แนวทางการส่งเสริมการสืบทอดความเชื่อและพิธีกรรมโดยเริ่มจากการเผยแพร่ให้กับกลุ่มคนใกล้ชิดและค่อย ๆ เผยแพร่ออกสู่กลุ่มคนภายนอก เพื่อมีจุดประสงค์ต้องการปลูกฝังความคิด เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของความเชื่อและพิธีกรรม

3.3 แนวทางการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว

แนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ควรส่งเสริมและสนใจความรู้สึกรักของคนในครอบครัวให้มากขึ้น มีเหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ และหาเวลาว่างอยู่ด้วยกันหรือหาทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวเพื่อแก้ไขปัญหาการเกิดการทะเลาะและการนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว

3.4 แนวทางการส่งเสริมด้านสังคม

แนวทางการส่งเสริมด้านสังคม ควรส่งเสริมให้คนในสังคมเปลี่ยนความคิดและทศนคติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรม และสร้างการยอมรับและศรัทธา ในขณะเดียวกันก็สร้างความสามัคคีกันไม่ดูถูกเหยียดหยามเพื่อให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. พัฒนาการความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม

พัฒนาการความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมเกิดมาตั้งแต่อดีตโดยมีพัฒนาการ จากคนที่เชื่ออยู่แล้วนำไปเผยแพร่ต่อจนมีคนอื่นเชื่อและนับถือเป็นทอด ๆ มา โดยได้มีพัฒนาการความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิม ความเชื่อของแต่ละพื้นที่และแต่ละวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน ความเชื่อในกรณีเจ้าแม่กวนอิมประทับทรง คนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิม จะเชื่อเรื่องการประทับทรง “กวนอิม” เพื่อรักษาผู้คน และทำนายดวงชะตา ความเชื่อเรื่องเจ้าแม่กวนอิมไม่ให้กินเนื้อวัว เชื่อว่าคนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมห้ามกินเนื้อวัว ซึ่ง ศรัศกร์ วลลิโถม กล่าวว่า การทำความเข้าใจเรื่องศาสนานี้มักเป็นมุมมองในด้านความหมาย ความสำคัญของศาสนาในลักษณะที่เป็นปรัชญา คือ เป็นเรื่องขาว ดำแต่เพียงอย่างเดียว จึงเป็นการมองเห็นศาสนาในลักษณะที่หยุดนิ่งและเป็นอุดมคติจนเปลี่ยนแปลงอะไรมิได้ แต่ในบทความนี้จะมองศาสนาในลักษณะที่เป็น การปฏิบัติจริง ๆ ของคนในสังคมเป็นสำคัญ นั่นคือ มองจากสิ่งที่มนุษย์กระทำและประพฤติ ซึ่งเป็นลักษณะที่เคลื่อนไหวและมีการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังไม่มีข้อยุติในเรื่องขาว ดำอย่างถาวร เพราะผู้คนในสังคมมีหลายกลุ่มเหล่าและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามรุ่น อายุ สมัย เวลาในพื้นที่อันหลากหลาย โดยเฉพาะการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาของคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งไม่มีการจดบันทึกหรือการถ่ายทอดเนื้อหาและหลักธรรมไว้ชัดเจนด้วยแล้วความแตกต่างกันของคนโบราณในดินแดนประเทศไทยกับคนไทยยุคใหม่ภายใต้รัฐบาลระบอบประชาธิปไตยที่ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตกนั้นก็คือ ศาสนาและไสยศาสตร์มีมิติทางจิตวิญญาณที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับอำนาจเหนือธรรมชาติ ในขณะที่คนรุ่นใหม่ที่เชื่อในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแลเห็นเพียงมิติทางธรรมชาติหรือความสัมพันธ์กับธรรมชาติที่เป็นวัตถุธรรมเท่านั้น เชื่อที่มนุษย์ยอมสยบและเชื่อฟัง ในขณะที่ไสยศาสตร์เป็นความเชื่อที่มนุษย์คิดว่าสามารถควบคุมอำนาจเหนือธรรมชาติ และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ (ศรัศกร์ วลลิโถม, 2559) และพัฒนาการพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม คือ การที่ท่านได้บำเพ็ญเพียร สะสมบารมีไปเรื่อย ๆ จนได้กลายเป็นพระอวโลกิเตศวรที่มีบุญและบารมีมาก จนได้ช่วยเหลือชาวบ้านมาเป็นเวลานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในปัจจุบันมีพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม คือ การประทับร่างทรง “กวนอิม” เพื่อประกอบพิธีกรรม การจัดงานสมโภชวันประสูติ แม่กวนอิมมหาโพธิสัตว์ โดยมีพิธีการลุยไฟ เป็นความเชื่อสืบต่อมาให้คนรุ่นหลังได้สืบทอด ดังการศึกษาเรื่อง ม้าทรง: และพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลหน้าเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แบบแผนพิธีกรรมของร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา

ตำหนักเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ 1) การดูดวงโชคชะตา การทำพิธีในการดูดวงโชคชะตา กับร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม 2) การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาโรคภัยไข้เจ็บในปัจจุบันหาก เทคโนโลยีทางการรักษาการแพทย์ไม่สามารถรักษาได้ คนจึงหันมาพึ่งวิธีการไสยศาสตร์ (ขวัญแก้ว แสงสีด้า และคณะ, 2562)

2. สภาพปัญหาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม 2.1) ปัญหาด้านจิตใจ พิธีกรรมที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ส่วนใหญ่เป็นพิธีกรรมที่ขึ้นอยู่กับจิตใจ เป็นที่พึ่งทางจิตใจ และมีหลายหลายพิธีกรรม จนทำให้ส่วนใหญ่จะเชื่อการทำพิธีกรรมจนกลายเป็นความงมงาย 2.2) ปัญหาการสืบทอด ในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็ว รวมถึงด้านเทคโนโลยีที่มีความเจริญที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกคนเกิดความสนใจและเพิ่มคุณค่าทางเทคโนโลยีมากขึ้น แต่กลับลดคุณค่าทางด้านความเชื่อและพิธีกรรม เมื่อความเชื่อไม่มีคุณค่าก็นำไปสู่การไร้ซึ่งการสืบทอด 2.3) ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ความเชื่อจึงเป็นความเชื่อส่วนบุคคลที่ต้องใช้วิจารณญาณ และต้องการการเข้าใจ หากคนในครอบครัวไม่เข้าใจ บางครั้งทำให้สมาชิกในครอบครัวย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำให้ขัดแย้งกันนำไปสู่การทะเลาะวิวาทจนเกิดเป็นปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว 2.4) ปัญหาด้านสังคม การแนะนำให้ผู้อื่นให้เกิดความงมงาย หลงทางที่ผิด ย่อมเป็นสาเหตุทำให้สังคมเกิดความวุ่นวาย ความขัดแย้ง และความไม่พอใจ เมื่อเกิดสิ่งเหล่านี้ ย่อมทำให้สังคมเกิดความแตกแยก ซึ่งข้อแตกต่างนี้ทำให้เกิดความไม่สมดุลกันภายในสังคม ชักนำไปสู่การทะเลาะและเกิดเป็นปัญหาสังคม ตามคำกล่าวที่ว่า ความเชื่อในพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่มีผลต่อสภาพจิตใจและมีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรม การกระทำต่าง ๆ ในทิศทางของความเชื่อนั้น เป็นสิ่งปรากฏอยู่ในกลุ่มคน และในกลุ่มพื้นที่ พลังความเชื่อมีผลต่อความศรัทธาที่มีระดับตั้งแต่ไม่มากนัก จนถึงขั้นมากชนิดที่ยอมเสียสละทุกอย่างที่มี รวมถึงยอมตายเพื่อปฏิบัติตามความเชื่อนั้น (Meebua, S. et al., 2017)

3. แนวทางการส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม 3.1) แนวทางการส่งเสริมด้านจิตใจ ควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้อื่นรู้จักคิด รู้จักมีสติ เพื่อไม่ตกเป็นทาสของความหลงผิด ความงมงาย รวมไปถึงการพูด การอธิบายให้ชัดเจนว่าควรเชื่ออยู่บนฐานของความเป็นจริง ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริม คือ การศึกษาเรียนรู้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ ชุมชน สังเกต พูดคุย สรุปลงและจัดทำฐานข้อมูลด้านความเชื่อ และพิธีกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และมีการร่วมงานกันหลากหลายฝ่ายเพื่อเป็นการจัดประชุม ระดมความคิดจากผู้ที่เป็นตัวแทนหน่วยงานรัฐ และเอกชนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และร่วมกันเสนอแนะรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่ายในการจัด

กิจกรรม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล ในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงาน และช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ ทำเชิงบูรณาการ เน้นการทำงานในลักษณะบูรณาการ โดยสร้างความรับผิดชอบร่วมกันตามความถนัดและขอบข่ายงานของแต่ละหน่วยงานทำ (สมเกียรติ สัจจารักษ์ และศิริบุญ จงวุฒิเวศย์, 2556) 3.2) แนวทางการส่งเสริมด้านการสืบทอด แนวทางการส่งเสริมการสืบทอดความเชื่อและพิธีกรรม การสืบทอดหากอยากให้เกิดขึ้นความมีการทำเป็นต้นแบบ และเป็นแบบอย่าง โดยเริ่มจากการเผยแพร่ให้กับกลุ่มคนใกล้ชิดและเผยแพร่ออกสู่กลุ่มคนภายนอก มีจุดประสงค์ต้องการปลูกฝังความคิด เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของความเชื่อและพิธีกรรม ซึ่งแนวคิดของเทพ สงวนกิตติพันธ์ กล่าวว่า การได้รับข่าวสารต่อ ๆ กันมา หรืออ้างถึงคำโบราณที่ยึดถือกันมา หรือการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นความเชื่อที่เกิดจากการกล่าวอ้างต่อ ๆ กันมา หรืออ้างถึงคำกล่าวโบราณที่เชื่อถือและยอมรับกันมา หรือใช้สื่อต่าง ๆ ในการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งสามารถโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อถือได้หรือการที่ได้ปฏิบัติสืบทอด ๆ กันมาของคนรุ่นก่อน เป็นความเชื่อที่เกิดจาก พิธีกรรม หรือการปฏิบัติที่ทำสืบทอดกันมา อาจถือเป็นเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณีทางสังคม ซึ่งสร้างให้เกิดความเชื่อในกลุ่มคนได้ง่าย และเกิดการนึกคิดเอาเองตามความรู้สึกของตน เป็นความเชื่อที่คาดเดา หรือคิดเอาเอง หรือรู้สึกไปเอง อาจจะไม่มีข้อมูลใด ๆ มาสนับสนุน (เทพ สงวนกิตติพันธ์, 2559) 3.3) แนวทางการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ควรส่งเสริมและสนใจความรู้สึกของคนในครอบครัวเป็นหลัก รู้จักเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ เมื่อเวลาตรงกันควรหาเวลาว่างอยู่ด้วยกันทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวเพื่อลดปัญหาการไม่เข้าใจ และลดปัญหาการเกิดการทะเลาะ นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว 3.4) แนวทางการส่งเสริมด้านสังคม หากคนในสังคมเดียวกันเกิดความแตกแยก ไม่เข้าใจกัน ย่อทำให้สังคมไม่สงบสุข ควรส่งเสริมให้คนในสังคมเปลี่ยนความคิดและทัศนคติ รู้จักเปิดใจพูดคุยซึ่งกันและกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรมรวมถึงสร้างการยอมรับและศรัทธา และมีการสร้างความสามัคคีกันไม่ดูถูกเหยียดหยามเพื่อให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข นอกจากนี้ ภัททิรา วิริยะสกุลธรณ์ กล่าวว่า พิธีกรรม ในฐานะที่เป็นการแสดงแบบหนึ่ง ก็มีองค์ประกอบการแสดงครบถ้วน ทั้งตัวละคร ฉาก การกระทำ บทเจรจาดนตรีประกอบ รวมถึงแก่นเรื่อง บ่อยครั้งที่เราพบว่าการแสดงออกทางพิธีกรรมมักมีปัจจัยด้านคุณค่าและความงามเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยขณะที่มีพิธีกรรมเกิดขึ้น ผู้เข้าร่วมย่อมตระหนักว่าตนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในพิธีกรรมนั้น ๆ แล้ว ไม่ว่าจะในฐานะผู้แสดงหรือผู้ชมซึ่งเป็นประจักษ์พยานก็ตาม แต่พิธีกรรมมิได้เกิดขึ้นเพียงเพื่อให้ความรื่นเริงบันเทิงใจเท่านั้น หากแต่พิธีกรรมมีความจริงจัง และมีความหมายบางอย่างแอบแฝงอยู่เสมอ

ยิ่งไปกว่านั้น พิธีกรรมต่าง ๆ ล้วนมีเป้าหมายและโครงสร้างเชิงสังคมหรือความเป็นกลุ่มก้อนกำกับอยู่ (ภัททรา วิริยะสกุลธรณ์, 2551)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งสรุปได้ว่า 1) พัฒนาการความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมเกิดมาตั้งแต่อดีตโดยมีพัฒนาการ จากคนที่เชื่ออยู่แล้วนำไปเผยแพร่ต่อจนมีคนอื่นเชื่อและนับถือเป็นทอด ๆ มา ในเรื่องพัฒนาการความเชื่อเรื่องเจ้าแม่กวนอิม โดยได้มีพัฒนาการความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิม ความเชื่อเรื่องนี้ของแต่พื้นที่และแต่ละวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน ความเชื่อเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ความเชื่อในกรณีเจ้าแม่กวนอิมประทับร่างทรง คนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิม จะเชื่อเรื่องการประทับทรง “กวนอิม” แต่คนที่ไม่นับถือเจ้าแม่กวนอิมจะไม่เชื่อเรื่องนี้ เนื่องจากวัฒนธรรมการเข้าทรงอาจจะไม่เกี่ยวกับศาสนาแต่เป็นความเชื่อลัทธิ ส่วนความเชื่อเรื่อง เจ้าแม่กวนอิมไม่ให้กินเนื้อวัว เกิดขึ้นมาในภายหลัง ทำให้ผู้ที่เชื่อและศรัทธาเชื่อเรื่องนี้กัน และเชื่อว่าคนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมห้ามกินเนื้อวัว และพัฒนาเกี่ยวกับพิธีกรรม เช่น การประทับร่างทรง “กวนอิม” เพื่อประกอบพิธีกรรม หรือ การรักษาคณไ้ การทำนายดวงชะตา และการจัดงานสมโภชวันประสูติแม่กวนอิมมหาโพธิสัตว์ โดยมีพิธีการลุยไฟ 2) สภาพปัญหาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม พิธีกรรมที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ซึ่งโดยรวมส่วนใหญ่จะเชื่อการทำพิธีกรรมแบบไม่คิดไ้ตรองจนกลายเป็นความงมงาย ความทันสมัยด้านเทคโนโลยี ทำให้เยาวชนเกิดความสนใจและหันไปเพิ่มคุณค่าทางเทคโนโลยีแทนการเพิ่มคุณค่าทางด้านความเชื่อและพิธีกรรม เมื่อไร้ซึ่งคุณค่าก็นำไปสู่การไร้ซึ่งการสืบทอด ความเชื่อแตกต่างกันทำให้ครอบครัวเกิดความไม่เข้าใจและขัดแย้งกัน ความแตกต่างม่นสังคมการชักชวนผู้อื่นให้เกิดความงมงายไปในทางที่ผิด เป็นสาเหตุให้สังคมเกิดความวุ่นวาย เพราะไม่เข้าใจ ชักนำไปสู่การทะเลาะและเกิดเป็นปัญหาสังคม และ 3) แนวทางการส่งเสริมความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิม ควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้อื่นรู้จักคิด รู้จักมีสติ เพื่อไม่ตกเป็นทาสของความหลงผิด ความงมงาย การส่งเสริมการสืบทอดความเชื่อและพิธีกรรมโดยเริ่มจากการเผยแพร่ให้กับกลุ่มคนใกล้ตัว เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของความเชื่อและพิธีกรรม ให้ความสนใจความรู้สึกของคนในครอบครัวให้มากขึ้นและเป็นหลัก ควรส่งเสริมให้คนในสังคมเปลี่ยนความคิดและทัศนคติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรม มีข้อเสนอแนะ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย ประชาชนในพื้นที่ชุมชนสุนทรนทีในบ้านตำบลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ได้เข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในการพัฒนาความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมมากขึ้น 2) ข้อเสนอแนะในการทำ

วิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาคนไทยที่ไม่เชื่อในเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมว่าจะมีการพัฒนาความเชื่อและพิธีกรรมในรูปแบบใดบ้าง และมีวิธีการอย่างไรบ้างต่อการพัฒนาความเชื่อและพิธีกรรมที่ถูกต้องโดยไม่เป็นที่เดือดร้อน และเหมาะสมที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). พิธีกรรมและประเพณี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ขวัญแก้ว แสงสีดา และคณะ. (2562). ม้าทรง: และพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้ามีกวนอิม กรณีศึกษา ตำบลเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2562 การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนา นวัตกรรมสู่สังคม”. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- เทพ สงวนกิตติพันธุ์. (2559). ความเชื่อ. เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2564 จาก https://www.stou.ac.th/offices/rdec/udon/upload/socities9_10.html
- ภัทริรา วิริยะสกุลธรรม. (2551). บทบาทสื่อพิธีกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำป่าสักของชาวไทยวน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนาการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2559). ศาสนาของคนก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2564 จาก <https://lek-prapai.org/home/view.php?id=816>
- ศูนย์การสื่อสารนานาชาติแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). เจ้าแม่กวนอิม (กวนซื่ออิน). เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2564 จาก [http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=เจ้าแม่กวนอิม_\(กวนซื่ออิน\)](http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=เจ้าแม่กวนอิม_(กวนซื่ออิน))
- สมเกียรติ สัจจารักษ์ และศิริบุญ จงวุฒิเวศย์. (2556). แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรักษาอัตลักษณ์ชาวเลมอแกน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5(1), 192-201.
- สุทิน ทองสีเหลือง. (2539). เจ้าแม่กวนอิม: พระโพธิสัตว์แห่งความเมตตาและความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- Horoworld. (2563). เปิดตำนาน “เจ้าแม่กวนอิม” เทพเจ้าแห่งความเมตตากรุณา. Retrieved มกราคม 12, 2564, from <https://today.line.me/th/v2/article/mmRXVW>
- Meebua, S. et al. (2017). Changes in The Way of Life and The Impact of Tourism on The Local Way of Kiriwong Life. Nagabut Journal Review Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, 9(1), 128-139.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์

วารสารสังคมพัฒนาศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภท บทความวิจัย และ บทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร สังคมพัฒนาศาสตร์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ สาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษารวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 - 350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 - 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3 - 5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) **สรุป (Conclusion)/ข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) **กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement)** (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

9) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. รูปแบบการอ้างอิงเอกสารทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าใน

การตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด - ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่าง เช่น ธรรมนูญตำบล หมายถึง กติการ่วม ข้อตกลงร่วมของคนในชุมชนที่เกิดจาก สำนึกของคนในตำบลที่มาอยู่ร่วมกันและสามารถกำหนดเป้าหมายอนาคตของตนเอง ตามวิถีชีวิตแห่งจิตสำนึกร่วม โดยการบูรณาการทุนชุมชนสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการตนเองของตำบล การทำธรรมนูญ จึงมีองค์ประกอบส่วนระดับและกระบวนการหลายขั้นตอนมีเรียกว่า ธรรมนูญ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือระเบียบชุมชน เป็นต้น มีหัวใจสำคัญของธรรมนูญนั้นอยู่ที่การจัดรูปแบบของอำนาจใหม่ให้เกิดปฏิบัติการเกิดการยอมรับร่วมกันในเงื่อนไข กฎเกณฑ์ และมาตรการการควบคุมต่าง ๆ (สำนักสนับสนุนสภาพองค์กรชุมชน, 2559) นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากอดีตถึงปัจจุบันทำให้วิถีชีวิตของประชากรไทยและสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก ส่งผลให้ประเทศชาติมีความรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชากรไทยมีความสุขกาย และมีความพอใจกับวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมไทยในปัจจุบันโดยทั่วไปมีความเสื่อมในด้านศีลธรรมและคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ประชากรมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยตามกระแสบริโภคนิยมและวัตถุนิยม (พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตฺโต), 2556)

ในกรณีที่ต้องการอ้างคำกล่าว หรือต้องการยกผลการวิจัยของนักวิจัยมายืนยัน มีรูปแบบการอ้างอิงดังนี้ คือ หลังชื่อผู้เขียน ครั้งแรก ยังไม่ต้องใส่ปี พ.ศ. แต่ให้ใส่หลังจากเนื้อความจบแล้วแทน ตัวอย่างเช่น

ดังผลการวิจัย อนุรักษ์กานต์ โสภณโสตร์ พบว่า การเจริญเติบโตในนักเรียนอายุ 6 - 12 ปี จำนวน 1,492,089 คน จาก 76 จังหวัด นักเรียนมีภาวะอ้วน จำนวน 187,000 คน เตี้ยจำนวน 254,620 คน และผอม จำนวน 99,112 คน ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ นักเรียนที่เตี้ยและผอม จะมีสติปัญญาด้อย เรียนรู้ช้า ภูมิต้านทานโรคต่ำ ติดเชื้อได้ง่าย นักเรียนที่มีภาวะอ้วน เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น (อนุรักษ์กานต์ โสภณโสตร์, 2559)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกล่าวถึงชื่อครั้งแรกจะยังไม่ระบุ ปี พ.ศ. ตามหลังแต่จะมารระบุ (ชื่อ-นามสกุล, ปี พ.ศ.) หลังจากเนื้อความจบแล้ว

การกรอกข้อมูลอ้างอิงระบบนาม - ปีจะต้องดำเนินการกรอกในฟังก์ชันการอ้างอิงของโปรแกรม Microsoft Word 2013 ขึ้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น เนื้อหาสาระเกี่ยวกับอนัตตลักษณะสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 โดยมีใจความสำคัญของพระสูตรว่า "ภิกษุทั้งหลาย รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตาภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้ รูป เวทนา สัญญา สังขารวิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณของเราจะเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่างนั้น ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นนัตตา ฉะนั้น จึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของเราจะเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่างนั้น" (วิ.ม.(ไทย) 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุชื่อเว็บไซต์ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูพรหมเขตตคณารักษ์, 2564), หรือ (กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564), หรือ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

7) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาไทยให้ใช้ ก ข ค ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ก), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ข), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ค)

8) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด หรือให้ใช้นักวิชาการที่เป็นที่รู้จักของวงการวิชาการทั่วไปมากที่สุด ซึ่งในกรณีนี้เรียกว่า “การอ้างอิงซ้อน” การอ้างอิงซ้อนสามารถอ้างอิงซ้อนได้ไม่เกิน 3 รายการ เช่น การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม คนที่ได้รับการศึกษาจะทำให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม (Dewey, J. 1965); (พุทธทาสภิกขุ, 2549); (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2555) เป็นต้น

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Dewey, J., 1965)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Vogler, R. & Huber, B., 2008)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keller, K. L. et al., 2008)

4) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ A B C ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (Khongkhawai, S., 2021A), (Khongkhawai, S., 2021B), (Khongkhawai, S., 2021C),

5) กรณีการอ้างอิงซ้อน ให้ใช้หลักการเดียวกันกับภาษาไทย

4.2 การอ้างอิงเอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (หัวข้อเอกสารอ้างอิง)

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุรางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10).

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่าง).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์- เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/ (หน้า). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ใน บทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92 - 115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรรค์ กิตติวสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตือ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอมิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขต
ดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้
สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

พระณัฐพงษ์ สิริสุวรรณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย
(คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรม
ส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id
Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand
Report 2019-20. Retrieved December 21, 2020, from <https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/ (วันเดือน
ปี) .

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่
1391 (14 ตุลาคม 2548).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.
- พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สีนประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.
- ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เสกสรร กิติทวีสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.
- วชิรารรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตือ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอมิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขต
ดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย
(คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรม
ส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก
https://smce.doae.go.th/smcce1/report/select_report_smce.php?report_id
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่
1391 (14 ตุลาคม 2548).
- Browder, D. M. et al. (2001). Reviewing resources on self-determination: A map
for teachers. Remedial and Special Education, 22(4), 233-244.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York:
Harper Collins. Publishers
- Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand
Report 2019 - 2020. Retrieved December 21, 2020, from
<https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-2020>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์
ของวารสารสังคมพัฒนาสตรีได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JSSD> เมื่อส่ง
เข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : suriya.sur@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสาร สังคมพัฒนาสตรี

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์
เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2013 หรือมากกว่า ความยาวของบทความ
ต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความ

เบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมพัฒนาหรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิงค์วารสารฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสังคมพัฒนา

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt) ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยที่พบตาม
วัตถุประสงค์ สั้น ๆ ได้ใจความ

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords: 3 - 5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อม
อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่
ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล)

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่ง
กลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล,
การวิเคราะห์ข้อมูล

..... กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt)....นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16.pt) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอธิบายยาวเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยหรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

...(16 pt)

.....

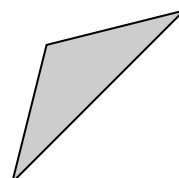
.....

.....

.....

.....

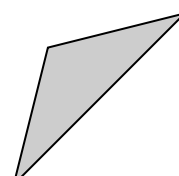
Keywords: 3 - 5 words

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

